

BESZÁMOLÓ

a Bankszövetség 2014 II. negyedévi tevékenységéről

Budapest, 2014. augusztus

Tartalomjegyzék

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	4
2. MAKROGAZDASÁGI KITEKINTÉS, A BANKSEKTOR MŰKÖDÉSI FELTÉTELEI	6
3. VÁLLALATI HITELEZÉS.....	9
A NÖVEKEDÉSI HITELPROGRAM MÁSODIK SZAKASZA	9
EGYEZTETÉS AZ ÉVOSZ-BAN A BANKGARANCIÁKRÓL.....	10
4. LAKOSSÁGI HITELEZÉS.....	10
A KÚRIA 2/2014. POLGÁRI JOGEGYSÉGI DÖNTÉSE	11
A 2014. ÉVI XXXVIII. TÖRVÉNY A KÚRIÁNAK A PÉNZÜGYI INTÉZMÉNYEK FOGYASZTÓI KÖLCSÖNSZERZŐDÉSEIRE VONATKOZÓ JOGEGYSÉGI HATÁROZATÁVAL KAPCSOLATOS EGYES KÉRDÉSEK RENDEZÉSÉRŐL	12
A JÖVEDELEMARÁNYOS TÖRLESZTŐRÉSSEL KAPCSOLATOS ESEMÉNYEK.....	13
5. A BANKSEKTOR MŰKÖDÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ TOVÁBBI FONTOSABB SZABÁLYOZÁSI FEJLEMÉNYEK	13
A BANKSZANÁLÁSI TÖRVÉNY.....	13
A PTK. ÉS A KAPCSOLÓDÓ JOGSZABÁLYOK MÓDOSÍTÁSA.....	14
A Ptk.-ra vonatkozó javaslatok.....	14
A takarékbetétéről szóló törvényerejű rendelet módosítása	14
A csődtörvény Ptk.-val összefüggő módosítása a felszámolási kielégítési sorrend tárgyában	15
6. A FELÜGYELETI HATÓSÁGGAL KAPCSOLATOS FEJLEMÉNYEK.....	15
A HITELINTÉZETEK BÍRSÁGOLÁSA A TRANZAKCIÓS ILLETÉK ÁTHÁRÍTÁSA MIATT	15
A CRR/CRD4-HEZ KAPCSOLÓDÓ MNB RENDELET, AJÁNLÁS, ILLETVE KÖZLEMÉNY TERVEZET	16
A REFERENCIA KAMATOKKAL KAPCSOLATOS FEJLEMÉNYEK	16
FOGYASZTÓVÉDELMI TÁJÉKOZTATÓ FÜZETEK VÉLEMÉNYEZÉSE	16
A PANASZKEZELÉSI MNB-RENDELET	17
7. PÉNZFORGALOM.....	17
EGYSÉGES EURÓ FIZETÉSI ÖVEZET (SEPA) – A MUNKABIZOTTSÁG ÉS MUNKACSOPORTOK TEVÉKENYSÉGE	17
TPP-ÉK, AZAZ HARMADIK FÉLKÉNT FELLÉPŐ SZOLGÁLTATÓK A FIZETÉSI LÁNCBAN	18
A MAGYAR BANKSZÖVETSÉG KÖZREMŰKÖDÉSE AZ MNB ÁLTAL VEZÉRELT CLS PROGRAMBAN - AZ ÁTVILÁGÍTÁSI SZAKASZ.....	19
A MAGYAR BANKSZÖVETSÉG KÖZREMŰKÖDÉSE A KELER WARP PROJEKTJÉBEN – KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS	19
BANKI KÉPVISELET A GIRO KONZULTÁCIÓS TANÁCSÁBAN	20
A DÍJMENTES KÉSZPÉNZFELVÉTELI NYILATKOZAT NYILVÁNTARTÓ RENDSZERE	20
A DÍJMENTES KÉSZPÉNZFELVÉTEL HATÁSA A FOGYASZTÓI SZOKÁSOKRA	20
BANKKÁRTYA AKTUALITÁSOK.....	21
Általános kártyapiaci tendenciák	21
Fejér megyei POS telepítési projekt lezárása, értékelése	22
8. ADÓZÁS, SZÁMVITEL, ADATSZOLGÁLTATÁS.....	22
ADÓTÖRVÉNY MÓDOSÍTÓ JAVASLATOK.....	22
MUNKÁLTATÓI LAKÁSHITEL TÖRLESZTÉS TÁMOGATÁS.....	23
A FATCA KORMÁNYKÖZI EGYEZMÉNY KIHIRDETÉSE	23
SZÁMVITELI FOLYAMATOK.....	24
ADATSZOLGÁLTATÁS.....	24
9. BANKBIZTONSÁG - FIZIKAI BIZTONSÁG	25

DEMONSTRÁCIÓK – A JÚNIUS 20-I TÜNTETÉS, RENDŐRSÉGI EGYEZTETÉSEK, LEVÉL A BM-NEK	25
MOBILTELEFONOK RIASZTÁSI CÉLRA, STÁTUSZJELENTÉS.....	26
10. BANKSZÖVETSÉGI FEJLEMÉNYEK	26
TESTÜLETI ÜLÉS.....	26
EXIM ALMUNKACSOPORT MEGALKULÁSA	27
HUMÁNPOLITIKAI BIZOTTSÁG: KÉPZÉSEK SZTENDERDIZÁLÁSA	27
WORKOUT MUNKABIZOTTSÁG	27
ADATVÉDELMI MUNKABIZOTTSÁG	27
BANKKÁRTYA MUNKACSOPORTI ELNÖKVÁLASZTÁS	28
A V6 ORSZÁGOK BANKSZÖVETSÉGEINEK A TALÁLKOZÁSA.....	28
KOMMUNIKÁCIÓ	28
<i>Negyedéves sajtóstatisztika, főbb kommunikációs témák összegzése</i>	<i>28</i>
<i>Az „European Money Week” program</i>	<i>28</i>
MELLÉKLET - NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET - EURÓPAI BANKFÖDERÁCIÓ.....	30
I GLOBÁLIS SZABÁLYOZÁS	30
II. EURÓPAI SZABÁLYOZÁS	34
III. EURÓPAI BANKHATÓSÁG	40
IV. EURÓPAI BANKFÖDERÁCIÓ	43

1. Vezetői összefoglaló

A második negyedévben a világgazdaságban a megelőző hat hónapban tapasztalt lassú gyorsulás stagnálásba fordult, míg az Európai Unióban - a német gazdaság gyengélkedéséből fakadóan - a növekedés további lassulása volt megfigyelhető. Az USA-ban a jó növekedési adatoknak betudhatóan a Fed ütemezetten csökkentette kötvénnyvásárlási programját, míg az EU-ban a deflációs félelmek erősödése mellett az EKB alacsonyan tartja az euró alapkamatot és a korábbinál intenzívebben folytatja likviditásbővítési programját.

A magyar gazdaság teljesítménye a növekedést tekintve jóval túlteljesítette az európai átlagot: a GDP a második negyedévben meglepetést okozó mértékben, 3,9%-kal bővült az előző év azonos időszakához képest. A GDP százalékos arányában kifejezett adósság mutatók az államkincstár erőteljes forrásszerzése következtében átmenetileg ennek ellenére megugrottak. A munkanélküliség jórészt a közmunka programok hatására a 2012 év végi 10,7%-ról 2014 második negyedév végére 8%-ra mérséklődött. Az infláció továbbra is 0% közelében stagnált. Az MNB júliusban 2,1%-ra mérsékelte az alapkamatot, egyben bejelentette tartós kamattartási szándékát és a két éve megkezdett kamatcsökkentési ciklus végét. Az alacsony kamatokon túl vélhetően a devizahitelekkel kapcsolatos kúriai döntés is szerepet játszott a forint árfolyamának további gyengülésében, az árfolyam a második negyedév végén a 315 Ft/EUR körüli szinteken mozgott.

A Kúria júniusi döntése, illetve az ezt kodifikáló törvény már a hitelintézeti szektor második féléves teljesítmény mutatóit is alapvetően meghatározta. A polgári jogegységi határozat tisztességtelennek ítélte a különmű árfolyamok alkalmazását, illetve az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó szerződéses kikötéseket, ha azok nem felelnek meg meg a Kúria 2/2012. (XII.10.) PK véleményében foglalt elveknek (egyértelmű és érthető megfogalmazás elve, tételes meghatározás elve, objektivitás elve, ténylegesség és arányosság elve, átláthatóság elve, felmondhatóság elve, szimmetria elve).

A Magyar Bankszövetség álláspontja szerint a Kúria túllépett a jogegységi határozat törvényi rendeletetésén, nem a jogszabályok értelmezésével segítette elő az egységes joggyakorlat kialakulását, hanem a hatályos jogszabályokkal több ponton ellentétes tartalommal új jogi normát alkotott. Az árfolyamrést illetően a korábbi döntésekkel és a piaci gyakorlattal ellentétes, szakmailag hibás álláspontot képviselt. (A piactgazdaságokban a devizaügyleteknél a banki hirdetményekben megjelenő eladási és vételi árfolyam alkalmazása valós pénzügyi szolgáltatáson alapul, az eladási és vételi árfolyamokat a jegyző bankok jelentik az MNB-nek. Az árfolyam rés szabályozói elismerését támasztja alá az is, hogy a jogalkotó 2010. novemberétől csak a lakáscélú hitelek esetében írta elő a középárfolyam alkalmazását, illetve hogy az árfolyamrést figyelembe kell venni a teljes hiteldíj mutató számításánál.) A polgári jogegységi határozat visszaható hatályú jogalkotást valósított meg azzal, hogy a Ptk. és ágazati jogszabályok rendelkezéseit figyelmen kívül hagyva, azok előírásain túlmenő kötelezettségeket állapított meg, melyeket a korábban megkötött szerződésekre is alkalmazni kell.

A Kúria határozata alapján hozott, 2014. évi XXXVIII. törvény 2004. májusától visszamenőleg tisztességtelennek minősíti az árfolyamrés alkalmazását, és ugyancsak tisztességtelennek vélelmezi az egyoldalú szerződés módosítás lehetőségét tartalmazó általános szerződési feltételeket, mely vélelem megdöntését a hitelintézetek – a devizahitelek esetében a hatályba lépést követő 30 napon belül - polgári peres eljárásban

kezdeményezhették. A törvény értelmében a tisztességtelenül elszámolt összegeket - külön elszámolási törvény alapján - vissza kell téríteni az ügyfeleknek.

A törvény kihirdetését megelőzően a Bankszövetség levélben fordult a köztársasági elnökhöz, kérve, hogy éljen alkotmányos jogával és kezdeményezzen előzetes normakontrollt. A törvény elfogadásakor az MBSZ sajtóközleményben is kifejtette, hogy a hitelintézetek mindig az aktuális jogszabályoknak megfelelően nyújtották szolgáltatásaikat, a jogalkotó és a bankfelügyelet szigorú ellenőrzése és folyamatos jóváhagyása mellett. Az elfogadott törvény olyan elveket követel meg egy évtizedre visszamenően, amelyeket eddig sem a jogalkotó, sem a felügyeleti hatóság, sem a bíróságok nem dolgoztak ki, nem tettek ismertté. A törvény visszamenőleg rendezi át a bankok és az ügyfelek közötti magánjogi szerződéseket és felülírja az elévülés általános, irányadó szabályát, aminek beláthatatlan következményei lehetnek a társadalomra.

A bankok - bár az egyoldalú szerződésmódosításokat lehetővé tevő általános szerződési feltételeik tisztességes/jogszerű voltát - bírósági eljárásokban próbálják bizonyítani, de az óvatosság elvét követve valószínűsíthető veszteségeik egy részére. már a második negyedévre megképezték a céltartalékokat. Az így megképzett céltartalékok összege csaknem 356 milliárd forint volt, ami megegyezik az adózás előtti veszteséggel. Ennek következtében a hitelintézeti szektor saját tőkéjének 11%-át elvesztette, és az új tőkemegfelelési szabályok szerint számított TMM mutatója 2,1 százalékponttal, 17,4%-ra csökkent. Az összesített mérlegfőösszeg a forint árfolyam romlása ellenére 2,3%-kal zsugorodott, míg a bruttó hitelek állománya az év eleji szinten maradt.

A bankok számára további kockázatot rejt a szövetkezeti hitelintézetek folyamatban lévő átvizsgálása. A Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezete által az integrációból kizárt szövetkezetek betéteseit az Országos Betétbiztosítási Alap kártalanítja, melynek díjait döntően a kereskedelmi bankok fizetik. A kártalanítások miatt az OBA vagyona jóval az elvárt szint alá csökken, így pótbefizetések elrendelése valószínűsíthető, ami a - már az idén felállítandó - Szanálási Alappal tovább súlyosbítja a szektor terheit. A felülvizsgált betétbiztosítási direktíva hazai átültetése kapcsán az MBSZ kezdeményezte az OBA és az integráció viszonyának az újrendezését.

A KKV szektor hitelállománya éves alapon mintegy 0,5 százalékkal emelkedett. Az MNB statisztikái szerint 2014 június 27-ig az növekedési hitelprogram (NHP) második szakaszában a hitelintézetek 183,7 milliárd forintot folyósítottak. Különösen kedvező, hogy a leszerződött 223,4 milliárd forint több mint 98%-a új hitel. A jegybanki alapkamatsökkentés a vállalati hitelek árazásában is egyre inkább megmutatkozik; a minimum 5 éves hitelek átlagos kamatszintje júniusra 4,66%-ra csökkent.

A szektor szempontjából alapvető jelentőségű, hogy az Országgyűlés nyári, rendkívüli ülészaka a pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről szóló 2014. évi XXXVII. törvényt is elfogadta. A közkeletűen "szanálási törvényként" emlegetett jogszabály a bank helyreállítási és szanálási EU-s irányelv (BRRD) részleges adaptálását célozza. Az irányelv, s így a magyar jogszabály bevezeti a "bail-in"/"hitelezői feltőkésítés" intézményét, ami a részvényesek és a hitelezők válságrendezésbe való bevonását, azaz a tulajdonjog erőteljes korlátozását jelenti. Az eddigi jogalkotási gyakorlatban példa nélkül áll, hogy egy - a befektetők szempontjából hátrányokkal járó - irányelv átültetése és hatályba léptetése jóval az uniós szinten előírt határidő előtt megtörtént.

A hitelintézetek és a hitelezéssel foglalkozó pénzügyi vállalkozások jövőbeni működési feltételeit a jegybank jövedelemarányos törlesztőrészlet korlát (PTI) bevezetésére és a minimális hitelfedezeti arányra (LTV) vonatkozó szabályozási javaslata is nagymértékben meghatározza. A tervezettel az MNB a körültekintő lakossági hitelezésről szóló 361/2009. számú Kormányrendeletet kívánja felváltani, de a központosítást előírt, szigorúan meghatározott PTI korlátok már rövidtávon is visszavethetik a nehezen feléledő lakossági hitelezést.

A második negyedévben az MNB felügyeleti jogkörében folytatta a hitelintézetek tranzakciós illeték áthárítása, illetve a díjak, jutalékok költségek jogszerűtlen változtatása miatti bírságolását, de a kiszabott büntetések a második ütemben messze elmaradtak a márciusban megállapítottaktól. (A korábbi határozatokat a rendelkezésre álló határidőn belül több bank megtámadta a bíróságon.) A központi bank fogyasztóvédelmi feladatkörében MNB rendelet formájában aktualizálta a PSZÁF korábbi panaszkezelési rendeletét, illetve fogyasztóvédelmi tájékoztató füzetek kiadását tervezi, amelyeket a Bankszövetség is véleményezett.

A tőkekövetelményt és likviditást szabályozó CRR/CRD4 rendelet és irányelv több ponton is lehetőséget ad a nemzeti hatóságoknak arra, hogy diszkréciós jogkörüket gyakorolva határozzanak a teljeskörű hatályba lépésig érvényesítendő átmeneti szabályokról, illetve kiegészítő szabályokat alkossanak. Ez a hatáskör a magyar intézményi környezetben az MNB-t illeti, amely rendelet, ajánlás, vagy közlemény formájában hirdeti ki a szabályokat.

A második negyedévben még nem sikerült lezárni a Magyar SEPA Egyesület végelszámolását, de az MSE feladatait az MBSZ-en belül működő munkabizottság maradéktalanul átvette, az egyes témák köré szerveződő munkacsoportok folyamatosan működnek. A pénzforgalmat érinti, hogy az MBSZ a fizetési láncban harmadik félként fellépő szolgáltatókra vonatkozóan állásfoglalást kért az MNB-től. Ezentúl közreműködünk az MNB által vezérelt CLS program átvilágítási szakaszában, illetve a KELER WARP projektjében, valamint képviselőket jelöltünk a GIRO konzultációs tanácsába. Az MBSZ a BISZ Zrt.-vel együttműködve különös hangsúlyt fektetett a díjmentes készpénzfelvételi nyilatkozat nyilvántartó rendszer kialakítására.

A globális szabályozó hatóságok 2014-ben a legfontosabb feladatuknak a válság nyomán elhatározott reformok befejezését tekintik. A too big to fail intézmények kezelését érintően hátralévő feladat a rendszerszempontról jelentős globális intézmények veszteségviselő képességének a közös meghatározása, a több joghatóságot érintő szanálás gördülékeny végrehajtása, a különböző jogosultságok szerződéseken alapuló, átmeneti felfüggesztése, illetve a bail-in hatékony használata. A reform utolsó lépései között említendő még az árnyékbanki tevékenység átlátható és biztonságos piaci alapú finanszírozással alakítása, valamint a derivatív piacok biztonságosabbá tétele.

Az Európai Unióban a Bankunió létrehozására koncentrálva a második negyedévben is nagy lendülettel folyt az Egységes Felügyeleti Rendszerre való felkészülés: az EKB megfelelő szervezetének, működési szabályainak és személyi állományának a kialakítása, illetve az átfogó eszközértékelés. Az EU parlament feloszlása előtt elfogadta a bankhelyreállítási és szanálási direktívát, illetve az Egységes Szanálási Rendszerre vonatkozó rendeletet. Az új ciklusra a reformlépések közül csak a bankszektor szerkezeti átalakítása marad, amelyre vonatkozó bizottsági javaslatot az Európai Bankföderáció nem támogatja.

2. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei

2014. második negyedévében a megelőző két negyedévben **globális szinten** tapasztalt lassú gyorsulás **stagnálásba** fordult. Bár az USA és a keleti feltörekvő gazdaságok az első negyedéves gyengébb teljesítményt követően élénkültek, **az Európai Unióban** a kedvezőtlen külső konjunktúra, az exportot fékező erős euró és a vállalati hitelezés tartós visszaesése következtében **a növekedés további lassulása volt megfigyelhető**. Az Európai Unióban tapasztaltak elsősorban a(z) - eddig az EU dinamizmusát adó - német gazdaság gyengélkedéséből fakadtak, ahol a második negyedévben 0,2%-os visszaesés volt, bár elemzők szerint ez az előző negyedév kiugróan jó teljesítménye miatt csak átmenetileg fogja vissza a jó adatokat.

A jó növekedési adatok következtében, az USA gazdaságának túlfűtöttségét elkerülendő a Fed ütemezetten csökkenti a kötvényvásárlási programját, a dollárlikviditás bővülését. Ugyanakkor - bár az Európai Unióban az infláció alacsony szintje miatt a deflációs félelmek a figyelem központjába kerültek - a növekedés lassú beindulása miatt az EKB alacsonyan tartja az euró alapkamatot és még intenzívebben folytatja a likviditásbővítési programját.

A globális növekedést érintő legnagyobb kockázatok továbbra is a geopolitikai válságok kiéleződéséből fakadnak, elsősorban Oroszország Ukrajnával szembeni politikája és abból következően az USA és az EU által bevezetett fokozatosan erősödő gazdasági szankciók és Oroszország ellenlépéseinek gazdaságot visszafogó hatásai járhatnak súlyos következményekkel.

2014 második negyedévében sajátosan alakult **Magyarország** teljesítménye a sebezhetőségi mutatók tekintetében. Továbbra is külső egyensúlyi többlet volt megfigyelhető. A kedvező hazai kamat és alacsony hozamkörnyezetben az államkincstár jelentős mértékben fokozta a hazai és nemzetközi forrásszerzést, hogy az egy éven belül lejáró forrásokat olcsóbbakkal tudja pótolni. Ennek következtében **átmenetileg megugrottak a GDP-vel arányos adósságmutatók**. Választási év következményeként növekedtek a költségvetési kiadások, amit a tartalékok felélésével biztosított a kormányzat, de ez nem veszélyeztette a költségvetési hiány alacsony szinten tartását, mivel nyáron zárolásokat rendeltek el a minisztériumi büdzsékben.

A magyar gazdaság 2014 második negyedévében **meglepetést okozó mértékben bővült**, meghaladva az első negyedéves kiugró adatot is (az első negyedévben a **GDP 3,5%-kal**, a másodikban **3,9%-kal** emelkedett az előző év azonos időszakához képest). Ennek következtében szakértői konszenzus alakult ki arról, hogy a második félévben várható lassulás ellenére az éves átlagos növekedés akár a 3%-os szintet is elérheti. Termelési oldalon a feldolgozóipar és az építőipar tovább javuló teljesítménye húzta fel az adatokat, és a javulást a mezőgazdaság is jelentősen támogatta. A feldolgozóiparon belül továbbra is az autóiipari és beszállítói kapacitások bővülése okozta a növekedést. Hozzá kell tenni azonban, hogy a tervezett kapacitásbővítések az év harmadik negyedévében nagyjából lezárulnak, így középtávon nem várható, hogy az autóiipar további extrateljesítménnyel járuljon hozzá a növekedéshez. Felhasználási oldalon kedvező fejlemény, hogy a gyengélkedő német növekedés mellett is igen jelentős az exporttöbblet. Emellett a háztartások és közösségi fogyasztás, a beruházások, és a készletek alakulása egyaránt hozzájárulhatott a növekedéshez, aminek köszönhetően a növekedés szerkezete kifejezetten kiegyensúlyozott. Az EU-s felvevőpiacok gyengélkedése mellett további kockázatot jelent második félévre az Oroszországgal szembeni EU-s szankciók magyar ipari és mezőgazdasági teljesítményre gyakorolt hatása, a belső keresletben rejlő további potenciál ugyanakkor támaszt jelenthet.

A **munkanélküliség** a kormányzati intézkedések – jórészt a közmunka programok - hatására a 2012 év végi 10,7%-ról 2014 második negyedév végére 8%-ra mérséklődött, idei átlagos értéke 8-8,2% között várható.

A második negyedévben továbbra is **nulla közelében stagnált az infláció**, ennek következtében az éves átlagos infláció 0,1% lehet. Az inflációra nézve lefelé mutató kockázatot jelenthetnek az oroszországi élelmiszer beviteli korlátozások, amik lefelé szoríthatják az európai, és ezen keresztül a hazai árakat. Mivel az infláció belátható időn belül feltehetően nem éri el az inflációs célkitűzést (2016 előtt nem számítunk a 3%-os inflációs cél teljesülésére), az MNB a jövő év közepéig fenntarthatja a 2,1%-os alapkamatot, amennyiben egy esetleges forintgyengülés nem okoz pénzügyi stabilitási kockázatot.

A kedvező inflációs adatok hatására az MNB tovább folytatta a kamatcsökkentési sorozatát; 2014 júniusára 2,3%-ra vágta az **alapkamatot**. A további csökkentésekre azonban nem maradt tér, így a kamatvágási ciklust **2,1%** szinten júliusban lezárta a jegybank. Az alapkamat csökkentéssel arányosan tovább mérséklődtek a forint bankközi referenciakamatok, illetve a banki forint betéti- és hitelkamatok. Vélhetően a lakossági hitelekkel kapcsolatos kúriai döntés, illetve az azt követő kormányzati bejelentések is szerepet játszottak abban, hogy a korábbi negyedévhez hasonlóan a **forint árfolyama tovább gyengült** és a negyedév végén a 315 Ft/EUR körüli szinteken mozgott.

A **hitelintézeti szektor** pénzügyi helyzetére elsősorban a lakossági hitelekkel kapcsolatos márciusi alkotmánybírósági határozat, valamint a Kúria júniusi jogegységi döntése és az ennek tartalmát kodifikáló törvény júliusi hatálybalépése hatott. A nagyobb bankok az óvatosság elvét követve már a második negyedévre megképezték a céltartalékokat a Kúria által tisztességtelennek minősített árfolyamrés visszafizetése miatt később várható veszteségre, valamint a várhatóan tisztességtelennek minősülő egyoldalú kamat és díjemelésekből adódó valószínűsíthető veszteségek egy részére. Az így megképzett céltartalékok összege csaknem 356 milliárd forint volt, megegyezett az adózás előtti veszteség összegével. A hitelintézeti szektor ennek következtében saját tőkéjének 11%-át elvesztette, és az új tőkemegfelelési szabályok szerint számított TMM mutatója 2,1 százalékponttal 17,4%-ra csökkent.

A forint második negyedévi gyengülése sem tudta ellensúlyozni a mérlegfőösszegek 2,3%-os erodálódását, ami megtörte az első negyedév enyhén javuló trendjét. A zsugorodás mögött elsősorban a kihelyezett bankközi betétek csökkenése áll, míg a bruttó hitelek állománya összességében az év eleji szinten maradt (ezen belül negyedéves összehasonlításban a nem pénzügyi vállalatok hitelei 0,1%-kal nőttek, a lakossági hitelek 1,1%-kal csökkentek). Kedvező fejlemény, hogy a hitelek hátralékossága összességében valamelyest javult, mind a vállalati (23,3%-ról 23%-ra), mind a lakossági szegmensben (32,9%-ról 32%-ra). Ugyanez elmondható a 90 napnál régebben lejárt tartozások állományára is (a vállalati hiteleknél: 16,9%-ról 16,8%-ra, a lakossági hiteleknél: 18,8%-ról 18,4%-ra), bár ezek az arányok nemzetközi összehasonlításban még mindig kiugróan magasak. A banki mérlegek forrásoldalán az eszközoldali mérlegalkalmazkodással párhuzamosan folytatódott a külföldi forráskivonás (-6%). A vállalati és a lakossági betétek 1%-ot némileg meghaladó mértékben csökkentek.

Az eredmények alakulását tekintve a második negyedévben a céltartalékok képzése mellett - a veszteségekhez képest eltörpülő mértékű - javulás figyelhető meg a nettó kamatbevételekben.

A befektetési célú értékpapírok értékesítéséből, valamint a konverziós üzletekből többletnyereséget realizált a szektor, amely a tényleges hatást tekintve nem befolyásolta a jelentős mértékű veszteséget. A fenti hatások eredőjeként a hitelintézetek első félévi összesített évesített eszközarányos megtérülése (ROA) -1,9%, saját tőkearányos megtérülése (ROE) -17,3% volt.

3. Vállalati hitelezés

Az MNB statisztikái szerint a teljes vállalati hitelállomány éves leépülési üteme a korábbi évek 3-4 százalékos átlagához képest 2014. első negyedévben 1,3 százalék volt. A Növekedési Hitelprogram az első negyedévben mintegy 66 milliárd forintnyi új szerződéssel támogatta a forinthitelezés növekedését, ami az első szakasszal együtt hozzájárult ahhoz, hogy a KKV szektor bankrendszeri hitelállománya a becsült tranzakciókból eredően éves alapon mintegy 0,5 százalékkal emelkedett.

Fentiek mellett pozitívumként értékelhető, hogy a jegybanki kamatcsökkentési ciklus egyre jobban érvényesül a vállalati kölcsönök árazásában, a minimum 5 éves hitelek átlagos kamat szintje júniusra 4,66 %-ra csökkent. Az euro alapú hitelek esetében emelkedett a kamat és egyben a kamatfelár is. Kedvező fejlemény, hogy a nem teljesítő vállalati hitelek aránya a III. negyedév végi 17,3%-ról 16,4%-ra csökkent az év végére.

A hitelezési kilátások mindezek ellenére sem biztatóak, a következő hónapok során a vállalati hitelfeltételek további szigorodása várható. Ez elsősorban a gazdasági kilátásokkal és iparág specifikus problémákkal magyarázható. A gyengülő hitelezési képesség szerepe csökkent az előző évhez képest, vagyis a bankok már inkább tudnának hitelezni, ugyanakkor ehhez egyelőre nincs megfelelő kereslet a piacon. Az MNB az NHP hatására felfelé módosította a vállalati hitelállomány alakulására vonatkozó előrejelzését 2014-ben 1,3% csökkenés várható a hazai hitelállományban. Érdemi növekedésre legkorábban 2015-ben számít a jegybank.

A Növekedési Hitelprogram második szakasza

2013. szeptember 11-én - a Növekedési Hitelprogram első szakaszának sikereire való tekintettel - a Monetáris Tanács a program folytatása mellett döntött. Az NHP második szakasza 2013 október 1-től 2014 év végéig tart, két kivétellel: az I. pillérben nyújtott beruházási kölcsönökhöz kapcsolódó refinanszírozási hitelek lehívására 2015 június 30-ig és a faktoringhoz kapcsolódó refinanszírozási hitelek lehívására 2017 december 5-ig van lehetőség. A rendelkezésre álló keretösszeg kezdetben 500 milliárd forint, amely 2.000 milliárd forintra bővíthető.

Az MNB a program meghosszabbítása során továbbra is kamatmentes, legfeljebb 10 éves futamidejű refinanszírozási hitelt nyújt a programban résztvevő hitelintézetek számára, amelyet a hitelintézetek egyrészt egy felülről korlátozott éves kamatmarzs (2,5 százalékpont) mellett kölcsön, pénzügyi lízing vagy faktoring formájában továbbhiteleznek a KKV-knak, másrészt pénzügyi vállalkozásokat refinanszíroznak.

A keretösszeg 90 százaléka az I. pillérben új hitelezést érint, míg 10 százaléka a II. pillérbeli hitelkiváltásokra használható fel. A program keretein belül történő allokáció az első szakasztól eltérően érkezési sorrendben történik. A KKV-knak a program keretében nyújtható hitel alsó határa 3 millió forint, míg az igénybevétel felső határa 10 milliárd forint, amely az NHP első és második szakaszában történő együttes igénybevételre vonatkozik.

A Növekedési Hitelprogram keretében nyújtott kedvezményes jegybanksi finanszírozás a KKV-k finanszírozási költségeit csökkenti, illetve lehetővé teszi olyan projektek megvalósítását, amelyek elindítását a magas finanszírozási költség eddig akadályozta. A program II. pillére egyrészt a deviza alapú finanszírozás arányának csökkenését, másrészt az eredetileg beruházásra, forgóeszköz-finanszírozásra, EU-s támogatás előfinanszírozására felvett forint kölcsön vagy pénzügyi lízing kiváltásával a vállalkozások finanszírozási költségeinek mérséklését kívánja elérni. A program III. pillérének keretében az MNB új euro likviditást nyújtó devizacsere (FX-swap és currency interest rateswap, CIRS) tendereket vezetett be, összesen 8 különböző futamidő mellett.

Az MNB statisztikái szerint 2014 június 27-ig az NHP második szakaszában mintegy 223,4 milliárd forint összegű szerződésről nyújtottak be adatszolgáltatást, ebből a hitelintézetek idáig 183,7 milliárd forintot folyósítottak a programban résztvevő KKV-knak. A leszerződött 223,4 milliárd forint több mint 98%-a új hitel. Ezen belül az új beruházási hitelek (és új lízingügyletek) részesedése 61%, új forgóeszköz-hiteleké 23%, míg az EU-s támogatások előfinanszírozására folyósított hiteleké 16%. A II. pillérben folyósított hitelek közel 67%-a forinthitelek kiváltását, míg 33%-a devizahitelek kiváltását szolgálta. Az I. pillérben létrejött ügyleteken belül az új beruházási hitelek átlagos hitelmérete 24 millió forint, az új forgóeszköz-hiteleké 56 millió forint, míg az EU-s támogatások előfinanszírozására folyósított hiteleké 37 millió forint.

Egyeztetés az ÉVOSZ-ban a bankgaranciákról

Egy éve kezdte meg működését a Teljesítésigazoló Szakértői Szervezet (TSZSZ), amely az építőipari beruházások során a teljesítés megfelelőségével kapcsolatban felmerülő vitákban ad szakvéleményt. Ennek a szakvéleménynek fontos szerepe van a bankgaranciák esetleges csalárd lehívásának megakadályozásában. Ennek kapcsán kezdeményezett egyeztetést az ÉVOSZ (Építési Vállalkozók Országos Szövetsége) a TSZSZ és a Magyar Bankszövetség részvételével. Elhangzott, hogy a TSZSZ egy éves működésének kedvezőek a tapasztalatai, bár a láncartozások állománya nem csökkent, de nem is nőtt, a tágabb értelemben vett építőipar területén még mindig 400 Md Ft-ra tehető.

A Bankszövetség képviselői hangsúlyozták annak fontosságát, hogy a felek számára egyértelműk legyenek a TSZSZ által alkalmazandó eljárásrend és határidők (például a kifizetés felfüggesztésének időtartama), amelyeket általában szerepeltetnek is az általuk kiadott bankgaranciák szövegében. A megrendelő esetleges erőfölénye sem zárja el a vállalkozót a TSZSZ-hez fordulás lehetőségétől, mivel a vonatkozó törvény ezt a lehetőséget akkor is biztosítja, ha azt a szerződésben és/vagy a garanciában kizárták vagy korlátozták. A TSZSZ jelezte: készen áll arra, hogy 3 munkanapon belül akár írásban is igazolja, hogy a garancia kibocsátását kérő vállalkozó kérelemmel fordult hozzá, 20 naptári napon belül pedig dönteni tud a kérelem befogadhatósága tárgyában. Az esetleges hiánypótlási felszólításról a garanciát kibocsátó bankot is tájékoztatja. Ezt adott esetben érdemes beépíteni a bankok által használt garanciaminták szövegébe, ezért az egyeztetésről készített emlékeztetőt megküldtük a témában érintett összes tagintézményünknek.

4. Lakossági hitelezés

Az MNB Hitelezési folyamatok című, júniusi jelentése szerint: “A teljes hitelintézeti szektor háztartási hitelállománya az előző negyedévekhez hasonlóan tovább mérséklődött, a hitelfolyósítások és -törlesztések egyenlege mintegy 100 milliárd forinttal mérsékelte a háztartások hiteleit. Az éves állományleépülési ütem ennek tükrében hasonlóan alakult az előző negyedévhez, értéke 5,2 százalékról 5 százalékra változott. Az állomány mérséklődése szinte teljes egészében a devizahiteleken realizálódott. A teljes hitelintézeti szektorban az új háztartási hitelek kihelyezése mintegy 96 milliárd forintot tett ki az első negyedévben, ami ugyan kissé alacsonyabb az előző időszaknál, azonban közel 27 százalékkal haladja meg az előző év azonos időszakának új kibocsátását. A hitelezési felmérésre adott válaszok alapján a bankok összességében tovább enyhítettek a fogyasztási hitelek feltételein, míg a lakás célú hitelek feltételei változatlanok maradtak. Az új lakáshitelek hitelköltsége a jegybanki kamatcsökkentésekkel párhuzamosan tovább mérséklődött. A hitelezési felmérésre adott válaszok alapján a bankok a lakás célú és a fogyasztási hitelek iránti kereslet élénküléséről számoltak be, előre tekintve pedig jelentős részük a kereslet további bővülésére számít.”

A Kúria 2/2014. Polgári jogegységi döntése

A Kúria előzetesen nyilvánosságra hozta azokat a kérdéseket, amelyeket vizsgálni kívánt a jogegységi eljárás keretében. Az árfolyamrésszel és az egyoldalú szerződésmódosítási feltételek átláthatóságával kapcsolatos elvi kérdésekről a bankszektor is kialakította a véleményét.

A Kúria 2014 június 16-án közzétette a 2/2014. polgári jogegységi határozat rendelkező részét, amely 3 fő kérdésben foglalt állást. A PJE szerint a deviza alapú kölcsönszerződések esetében az árfolyamkockázatnak a fogyasztó által történő viselése nem tisztességtelen, ez a főszolgáltatás körébe tartozó kérdés, amelynek tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. Az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződési kikötés akkor tisztességtelen, ha nem felel meg a Kúria 2/2012. (XII.10.) PK véleményében foglalt elveknek (egyértelmű és érthető megfogalmazás elve, tételes meghatározás elve, objektivitás elve, ténylegesség és arányosság elve, átláthatóság elve, felmondhatóság elve, szimmetria elve). Az egyoldalú szerződésmódosítást szabályozó rendelkezések akkor nem tisztességtelenek, ha a fogyasztó számára világosan és érthetően meghatározzák, hogy az oklistában megjelölt körülmények változásai milyen módon és mértékben hatnak ki a fogyasztó fizetési kötelezettségére és lehetővé teszik annak ellenőrzését, hogy az egyoldalú szerződésmódosításra az arányosság, ténylegesség és a szimmetria elvének betartásával került sor. Az árfolyamrés kérdésében a Kúria úgy foglalt állást, hogy a különmemű árfolyamok alkalmazása tisztességtelen, mert ezekkel szemben nem áll a fogyasztónak közvetlenül nyújtott szolgáltatás. A kölcsönszerződésben szereplő vételi és eladási árfolyamok helyett az MNB hivatalos devizaárfolyama válik a szerződés részévé. A PJE teljes szövegét 2014 július 3-án tették közzé a Magyar Közlönyben.

Az elnökség és a peres munkacsoport több ízben részletesen megtárgyalta a jogegységi döntést. Álláspontunk szerint a Kúria ebben a határozatában túllépett a jogegységi határozat törvényi rendeletetésén, nem a jogszabályok értelmezésével segítette elő az egységes joggyakorlat kialakulását, hanem a hatályos jogszabályokkal több ponton ellentétes tartalommal új jogi normát alkotott, ráadásul az árfolyamrést illetően a korábbi döntésekkel és a piaci gyakorlattal ellentétes, szakmailag hibás álláspontot képviselt. (A piacgazdaságokban a devizaügyleteknél a banki hirdetményekben megjelenő eladási és vételi árfolyam alkalmazása valós pénzügyi szolgáltatáson alapul, az eladási és vételi árfolyamokat a jegyző bankok jelentik az MNB-nek. Az árfolyam rés szabályozói elismerését támasztja alá az is,

hogy a jogalkotó 2010 novemberétől csak a lakáscélú hitelek esetében írta elő a középárfolyam alkalmazását, illetve, hogy Az árfolyamrést figyelembe kell venni a teljes hiteldíj mutató számításánál.) A PJE visszaható hatályú jogalkotást valósított meg azzal, hogy a Ptk. és ágazati jogszabályok rendelkezéseit figyelmen kívül hagyva, azok előírásain túlmenő kötelezettségeket állapított meg, melyeket a korábban megkötött szerződésekre is alkalmazni kell.

A 2014. évi XXXVIII. törvény a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről

A jogegységi határozatot követően az Országgyűlés példátlan gyorsasággal törvényt alkotott a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről. A törvényt 2014 július 4-én a Kormány indítványára - egy ellenszavazattal és néhány tartózkodással - fogadta el a Parlament. A parlamenti tárgyalás nagyon rövid időszakában (VI.27 és VII. 4. között) a Bankszövetség a nemzetgazdasági miniszternél kezdeményezte, hogy a törvény hatálya ne terjedjen ki a kedvezményes végtörlesztésben részt vevőkre, továbbá kifejezte egyet nem értését az elévülés általános szabályainak felülírásával szemben. A törvény kihirdetését megelőzően a Bankszövetség levélben fordult a köztársasági elnökhöz, kérve, hogy éljen alkotmányos jogával és kérjen előzetes normakontrollt az Alkotmánybíróságtól. A levélben részletesen kifejtettük a törvénnyel kapcsolatos alkotmányos aggályainkat, hangsúlyozva, hogy nem a devizahitelek helyzete rendezésének elodázása a célunk, hiszen a törvény maga is egy későbbi törvényre bízta az elszámolás szabályozását. A köztársasági elnök nem kezdeményezett AB eljárást, így a törvény július 18-án megjelent a Magyar Közlönyben.

A törvény hatálya a deviza-alapú hitel- vagy kölcsönszerződésekre, pénzügyi lízingszerződésekre és a forint alapú ugyanilyen szerződésekre terjed ki, kivéve a kedvezményes végtörlesztésben résztvevőket és azokat, akiknek az ingatlanát a Nemzeti Eszközkezelő vásárolta meg.

A törvény számos kötelezettséget ír elő a bankokra. Az árfolyamrésre vonatkozó átszámítást 90 napon belül kell elvégezniük, de az ügyféllel történő elszámolásra külön törvény vonatkozik majd. Az átszámítás módszertanáról 60 napon belül kell tájékoztatni az MNB-t. A hatályba lépést követő 30 napon belül a szerződésekről külön tételes elszámolást kell benyújtani az MNB-nek.

A törvényben foglalt tisztességtelenségi vélelem megdöntését polgári peres eljárásban kezdeményezhetik a bankok, a devizaalapú szerződések esetében a hatályba lépéstől számított 30 napon belül, forint alapú szerződésekénél a hatályba lépést követő 90 és 120 nap között. A törvény hatályba lépésének pontos időpontjára kérésünkre az OBH foglalt állást, mivel az a törvény szövege alapján egyszerű nyelvtani értelmezéssel nem volt megállapítható.

A végrehajtási eljárások a törvény hatályba lépésének időpontjától kezdődően szünetelnek a későbbi törvényben megállapítandó időpontig.

A Bankszövetség tárgyalásokat kezdeményezett a kormányzati szervekkel a törvényről. Az IM-mel folytatott megbeszélések során kérte az ügyfeleknek juttatott összes a korábbi kedvezmény figyelembevételét, illetve beszámítását. Az egyéb adósmentő instrumentumok figyelembe vétele a szeptemberre ígért, elszámolási kérdéseket tartalmazó törvényben várható az IM tájékoztatása szerint. Emellett szóba kerültek az egységes szabályozással, elszámolási módszertannal és az MNB eljárás időbeli korlátozásával kapcsolatos bankszövetségi felvetések.

A peres munkacsoport a törvény értelmezésével, a feladatok végrehajtásával kapcsolatban heti rendszerességgel, több ülést tartott. A végrehajtással kapcsolatos kérdésekbe a workout munkacsoportot is bevontuk.

A jövedelemarányos törlesztőrészlettel kapcsolatos események

Április második felében mutatta be az MNB makroprudenciális szabályozási területe a banki és bankszövetségi szakértők részére a központi bank jövedelemarányos törlesztőrészlet korlát (PTI) bevezetésére és a minimális hitelfedezeti arányra (LTV) vonatkozó szabályozási koncepcióját, amellyel az MNB fel kívánja váltani a körütekintő lakossági hitelezésről szóló 361/2009. számú Kormányrendeletet.

A bankszektor az MNB-vel folytatott többszöri szakértői, majd felsővezetői egyeztetésen, valamint a jegybank részére küldött levelekben a szabályozás alapkoncepciójával alapvetően egyetértett, azonban számos kifogást fogalmazott meg a tervezett részletszabályokkal kapcsolatosan. A kifogások döntően az MNB által tervezett PTI limiteknek (400 ezer forint nettó jövedelem alatt 50%, 400 ezer forint nettó jövedelemnél és felett 60%) a hitelezésre gyakorolt negatív hatásait és a jövedelemigazolás banki gyakorlattól eltérő, nehézkes szabályait érintették. Hangsúlyoztuk, hogy a szabályozás bevezetése a KHR lekérdezések kötelezővé tétele nélkül nem éri el célját. A Bankszövetség a hatások enyhítése érdekében javasolta a limitek termékcsoportonkénti többlépcsős bevezetését, valamint az indokolatlanul szűk bevezetési határidők hosszabbítását. Az MNB az igazolt jövedelem szabályainak enyhítésén és a KHR lekérdezések kötelezővé tételén kívül a Bankszövetség javaslatait lényegében nem támogatta. A KHR szabályokkal kapcsolatban is kifejtette, hogy támogatása ellenére hatáskör hiányában nem áll módjában a lekérdezések kötelezővé tétele, és javasolta annak négyoldalú, az NGM és IM bevonásával történő egyeztetését.

Az MNB a tervezetét a legfontosabb kérdésekben lényegi változtatás nélkül nyújtotta be az EKB-nak véleményezésre május végén. Az EKB június végi véleményében üdvözölte a szabályozási koncepciót és a megvalósítás részletszabályaival kapcsolatosan sem támasztott kifogást.

Az ezt követő egyeztetési körökben a szabályozás gyakorlati alkalmazhatóságát célzó javaslatainkra nyitottságot mutatott az MNB, magának a PTI-korlátnak a bevezetésével kapcsolatos elvi ellenvetéseinket azonban továbbra is elutasította.

5. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények

A bankszanálási törvény

A nyári rendkívüli ülés alkalmával fogadta el az Országgyűlés a pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről szóló 2014. évi XXXVII. törvényt, amely a bank helyreállítási és szanálási EU-s irányelv (a továbbiakban BRRD) részleges adaptálását célozza. A kormány szokatlan módon sietett az irányelv átültetésével, hiszen az implementálás megkezdésekor a BRRD-nek még csak a tervezete volt ismert. A törvény gyors hatályba léptetése is megelőzte az unióban elvártat; az időközben elfogadott irányelv 2015, illetve 2016 első napját jelöli ki a tagállami átvétel hatánapjául, míg

a magyar törvény rendelkezései már a kihirdetést követő harmadik illetve hatvanadik napon érvénybe lépnek.

Az irányelv a pénzügyi válságra adott szabályozói válasz egyik legfontosabb elemét képezi, célja, hogy egy megrendült pénzügyi intézményt szerkezetátalakítással, a működőképes részlegek megtartásával, a privátszféra finanszírozásában lehessen a felszámolást elkerülve megmenteni - megkímélve az államot attól, hogy a rendszerszinten fontos intézményeket közpénzből legyen kénytelen megsegíteni. Az irányelv célja a jogközelítés, jogegységesítés, ezért is érthetetlen, hogy miért kellett a magyar szabályozónak időben „beelőznie” az európai szinten egységesen bevezetendő szabályozást. A hitelintézetek, csoportok határokon átnyúló, globális működése szükségessé tette volna, hogy a tevékenységi kereteiket meghatározó szabályok bevezetése is globálisan, de legalább Európai Unió szinten összehangoltan történjen.

Az irányelv, s így a magyar jogszabály bevezeti a “bail-in”/”hitelezői feltőkésítés” intézményét, ami a részvényesek és a hitelezők válságrendezésbe való bevonását, azaz a tulajdonjog erőteljes korlátozását jelenti, azt, hogy a bajba került intézmény részvényesei és egyes hitelezői kénytelenek elviselni a részvényeik leírásából, illetve követelésük tőkévé alakításából származó veszteségeket. A szanálásnak ráadásul gyorsan, mindemellett a jogállam keretei között, bírói kontroll és megfelelő jogorvoslati lehetőség mellett kell megtörténnie. Állami oldalról a folyamatot a szanálási hatóság indítja el és felügyeli. Ezt a feladatot nálunk az MNB-re osztották - tovább szaporítva a jegybank szerepköreit. Ugyanakkor a törvény nem tisztázza megfelelően az MNB egyes hatáskörei közötti viszonyt, ahogyan az egyes lehetséges intézkedések – rendes és kivételes felügyeleti intézkedések, a szanálási hatóság intézkedése – közötti viszonyt sem. Ráadásul nagyon távan és bizonytalanul fogalmazza a szanálás elrendelésének a lehetőségét.

A törvény jelentőségéhez mérten indokolatlanul rövid konzultáció során számos kifogást fogalmaztunk meg a tartalmat, a kidolgozatlanságot és az irányelvtől való eltéréseket érintően. Mind a megfelelő bírói kontroll hiányára, mind pedig az egyes MNB-hatáskörök közötti ütközések lehetőségére felhívtuk a figyelmet - sajnos eredménytelenül.

A Ptk. és a kapcsolódó jogszabályok módosítása

A Ptk.-ra vonatkozó javaslatok

Több kérdésben állásfoglalást kértünk az Igazságügyi Minisztériumtól, mint például a fogyasztói zálogszerződést, a 40 eurós behajtási költségátalányt érintően. Számos témakörben még további egyeztetések folynak, mint például az óvadék, a kezesség szabályainak pontosítása, a bizalmi vagyonkezelés, a törvényes képviselő, a képviselői jog pontosítása tekintetében.

Kezdeményezzük a **hitelbiztosítéki nyilvántartásról** szóló 18/2014 (III.13.) KIM rendelet pontosítását/módosítását az önálló, illetőleg együttes képviselői jog, valamint a rendszerüzenetek visszajuttatása tekintetében.

A takarékbetétről szóló törvényerejű rendelet módosítása

A takarékbetétről szóló 1989. évi 2. törvényerejű rendelet értelmében a takarékbetételre nem lehet zálogjogot szerezni. A takarékbetét szerződés szabályait kell alkalmazni a természetes személyek fizetésszámla-szerződése és betétszerződése keretében hitelintézetnél elhelyezett

pénzeszközökre is, így ezekre sem lehet zálogjogot alapítani. Tekintettel arra, hogy az új Ptk. az óvadék intézményét is a zálogjog körébe vonta, a zálogszerzés tilalma óvadékolási tilalmat is jelentett volna. Ennek elkerülésére kezdeményeztük a takarékbetétéről szóló tvr. megfelelő módosítását az illetékes tárcánál (NGM, IM), amit az Országgyűlés el is fogadott a 2014 évi XXV. törvény keretében.

A csődtörvény Ptk.-val összefüggő módosítása a felszámolási kielégítési sorrend tárgyában

A felszámolási eljárásban a kielégítési sorrendet szabályozó rendelkezésnek a zálogjogi szabályok miatti változtatása félreérthetően került be a csődtörvénybe. A vagyont terhelő zálogjogra vonatkozó szabályok behelyettesítése a körülírással meghatározott zálogtárggyal, ha a hitelbiztosítéki nyilvántartásba bejegyzett zálogjog az adós összes vagyontárgyára kiterjed, véleményünk szerint a csődtörvény 57.§-ában pontatlanul, de legalábbis félreérthető módon lett átvezetve, amit jeleztünk az illetékes minisztériumnak. A KIM megerősítette, hogy a jogalkotónak nem állt szándékában érdemi változtatás a kielégítési sorrendben, de az egységes jogértelmezést segítő, maguk is további egyeztetést tartanak szükségesnek. Azt javasoltuk a tárcának, hogy az értelmezési viták elkerülése érdekében a normaszöveg kerüljön pontosításra. Az új Ptk.-val összefüggésben ugyancsak pontosításra szorulnak a csődtörvény óvadéokra vonatkozó rendelkezései.

A fentiekén túl javaslatot tettünk az IM részére **a végrehajtási költségek csökkentésére**, amely elsősorban a végrehajtói díjszabásról szóló 14/1994. (IX.8.) IM rendelet módosítására vonatkozott (behajtási jutalék mérséklése, esetköreinek szűkítése, készkiadások korlátozása), de javaslataink egy része a bírósági végrehajtási törvényt érintette (kamaraik költségátalány mérséklése, előzetes eljárás intézményének ismételt bevezetése, stb.).

6. A felügyeleti hatósággal kapcsolatos fejlemények

A hitelintézetek bírságolása a tranzakciós illeték áthárítása miatt

Az MNB újabb fogyasztóvédelmi vizsgálatok keretében ellenőrizte, hogy a piaci szereplők a jogszabályokkal összhangban változtattak-e egyoldalúan konstrukcióik díjain, jutalékain vagy költségein. A jogszerűtlennek ítélt módosítások miatt márciusban már 35 pénzügyi szervezetre rótt ki összesen közel 1,2 milliárd forint, áprilisban pedig hasonló indokkal másik 10 pénzügyi szervezetre újabb 71,75 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot. A jogsértőnek talált intézményeket kötelezte a jogsértően beszedett díjak visszatérítésére is. Az egyik tipikus bírságolási ok, hogy az adott intézmény egy korábbi „díjmentes, ingyenes, 0 forintos” tranzakciót tett fizetőssé, ami az MNB szerint azt jelenti, hogy a szolgáltató új díjat vezetett be, ami tilos.

Az MNB-nek ez az álláspontja ellentétben a korábbi PSZÁF egyik állásfoglalásával, ám – mivel az MNB nem jogutódja a PSZÁF-nak – annak állásfoglalásait sem tartja magára kötelezőnek.

A bírságoló határozatot több jelentős bank is megtámadta a bíróságon. A bíróság kérésre felfüggesztette a határozat azon rendelkezésének végrehajtását, amely az állítólagosan jogszerűtlenül beszedett díjtöbblet visszatérítésére vonatkozik. A bankok pernyertessége esetén ugyanis nehézkes lenne a - jogsértőnek bizonyult határozat alapján - korábban már visszatérített díjtöbbletet a fogyasztókkal visszafizettetni.

A CRR/CRD4-hez kapcsolódó MNB rendelet, ajánlás, illetve közlemény tervezet

A tőkekövetelményt és likviditást szabályozó CRR/CRD4 rendelet és irányelv több ponton is lehetőséget ad a nemzeti hatóságoknak arra, hogy diszkréciós jogkörüket gyakorolva határozzanak a teljeskörű hatályba lépésig érvényesítendő átmeneti szabályokról. Ennek megfelelően áprilisban megjelent az (MBSZ által korábban véleményezett) MNB rendelet a **„tőkekövetelményről, a valós értéken értékelt nem realizált nyereségről és veszteségről, az ezekhez kapcsolódó levonásokról és a tőkeinstrumentumokhoz kapcsolódó szerzett jogokról”**.

Ezt követően az MNB közlemény tervezetet véleményeztetett **“A CRR-ben foglalt általános vonatkozású nemzeti opciókra és diszkréciókra vonatkozó egyes pontokkal kapcsolatban”**. Az MNB a nemzeti hatáskörben eldönthető kérdéseknél a korábbi szabályozás fenntartását igyekezett biztosítani, amivel a Bankszövetség egyetértett. Támogattuk, hogy olyan fontos szabályozási kérdésekben - mint a nagykockázatok alóli, nemzeti hatáskörben adható mentességek, vagy a nemteljesítést illetően a lényeges késedelemnek az értelmezése - a jogi érvénnyel nem bíró közlemény kiadása helyett az MNB rendeletet alkosson.

A CRR 421. szakasza alapján 2013 decemberében kiadott EBA¹ ajánlás közzétételét követően az MNB 2014. áprilisban konzultációra bocsátotta **„a lakossági betétekhez kapcsolódó likviditáskiáramlásokról”** szóló ajánlásának a tervezetét. A tervezet lényegileg megegyezett az EBA ajánlásában foglaltakkal, azonban bizonyos pontokon a szigorúbb követelményeket határozott meg annál, melyeket kértünk az európai bankhatósági ajánlásokhoz igazítani. Ezen túl a tervezet több olyan pontjára is felhívtuk a figyelmet, ahol a használt fogalomkör nem felelt meg a hatályos magyar jelentésszolgálati, illetve likviditási tárgyú jogszabályoknak. Emellett a CRR magyar fordításának bizonyos pontatlanságait is jeleztük. Az MNB a végleges ajánlását, jelentősen leegyszerűsített tartalommal, júliusban adta ki.

A referencia kamatokkal kapcsolatos fejlemények

Az együttműködésben résztvevő felek (Magyar Nemzeti Bank, Magyar Bankszövetség, Magyar Forex Társaság (MFT)) június első hetében írták alá a referencia kamatokkal kapcsolatos megállapodást. A megállapodásnak megfelelően az MFT június folyamán létrehozta a Jegyzési Bizottságot, amelybe az MNB és a Bankszövetség tagokat delegáltak. A Bizottság július 10-én tartotta alakuló ülését, ahol meghatározták az ülésezés rendjét, kijelölték az elkészítendő szabályzatokért felelős bizottsági tagokat és az elkészítés határidejét.

Fogyasztóvédelmi tájékoztató füzetek véleményezése

A Felügyelet MNB-be való beolvasztásával átszervezték a fogyasztóvédelem kezelését, amelynek keretében létrejött az MNB Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központja. A Központ fokozott hangsúlyt kíván helyezni az ügyfelek megfelelő szintű tájékoztatására, ezért az egyes pénzügyi lakossági termékekről új kiadványsorozatot indít „Pénzügyi Navigátor Füzetek” címmel. A tájékoztatókat a bankfiókokban kaphatják meg az ügyfelek, vagy az MNB honlapján olvashatják az érdeklődők. A füzetek első 6 darabja - amelyeket a Bankszövetség is megkapott véleményezésre – főképp a hitelezéssel kapcsolatos kérdéseket/problémákat veszi számba („Mit tegyünk fizetési nehézség esetén?”, „Az eladósodás veszélyéről”), de

¹ European Banking Authority: Európai Bankhatóság

foglalkozik a panaszkezeléssel és a hitelinformációs rendszerrel is. Véleményezésünk során számos pontosító, értelmezést segítő javaslatot tettünk, illetve - tekintettel az adott témakörben várható jogszabályi változásra - az egyik kiadvány halasztását javasoltuk. A jegybank tájékoztatása szerint javaslataink jelentős részét elfogadták, s a kiadványok ősszel az ügyfelek kezébe kerülhetnek.

A panaszkezelési MNB-rendelet

Az új rendelet tartalmában nem sokban tér el a korábbi PSZÁF rendeletről. A tervezet véleményezésekor elsősorban környezettudatossági szempontokat hangsúlyoztunk - sikerrel -, mivel a rendelet végleges változatából elhagyásra kerültek azok a rendelkezések, amelyek arra kötelezték volna a szolgáltatókat, hogy fölöslegesen küldjenek ki több oldalnyi formanyomtatványt a panaszosnak. Ennek eredményeképp tehát a rendelet hatályos szövege szerint elutasítás esetén csak arról kell tájékoztatni az ügyfelet, hogy panaszával mely fórumokhoz fordulhat (Bíróság, Pénzügyi Békéltető Testület, MNB Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központja), és csak a fogyasztó kérése esetén kell az e szervek által rendszeresített nyomtatványokat neki ingyenesen megküldeni.

7. Pénzforgalom

Egységes Euró Fizetési Övezet (SEPA) – a Munkabizottság és munkacsoportok tevékenysége

A Munkabizottság (Mb) soros ülésén foglalkozott a Magyar SEPA Egyesület (MSE) végelszámolásával, az Európai Pénzforgalmi Tanács (EPC: European Payments Council) szervezeti megújítását célzó EPC javaslattal valamint beszámoltatta a Mb keretében működő munkacsoportokat aktuális tevékenységeikről.

Az elnök beszámolt arról, hogy a végelszámoló az MSE rendkívüli közgyűlésének összehívásával végrehajtotta a Fővárosi Törvényszék által elrendelt hiánypótlást és benyújtotta az annak megfelelően módosított Alapszabályt.

Az EPC szervezeti kereteinek megújításával kapcsolatban az Mbfelhatalmazta a hazai EPC képviselőt, hogy:

- A személyi kérdéseket, azaz az elnök és alelnök személyét illetően támogassa a jelenlegi elnök, **Javier Santamaria** mandátumának év végéig történő meghosszabbítását és a két alelnök jelölt közül, **Ms Narinda You-t**, (EACB) támogassa.
- Ne támogassa az EPC új, 2015-től javasolt, két modulból álló szervezeti rendjét és finanszírozási módját mivel az Mb véleménye szerint az ún. két modulos felépítés túlzott létszámot és költséget jelent. (Ugyanis a Scheme Management Board (I. modul) 25 főből áll, míg a jelenlegi EPC munkaszerveinek feladatait tovább viendő II. modul - a mindkét nagy egységet kiszolgáló titkárság és az ugyancsak mindkét szervezeti egység feletti irányítást ellátó General Assembly és BOARD - további 25 főt számlál.)

Ugyanakkor az Mb tudomásul vette az új EPC azon finanszírozás elvét, hogy a scheme tagság a jövőben díjjal jár. A scheme tagsági díjon felül külön díjért lehetne részt venni a modul II munkájában és az EPC szervezetében. Annak ellenére, hogy jelenleg „egy” tagdíjat fizet a

hazai szervezet – az előzetes díjak alapján – úgy tűnik, hogy a „három” tagdíjas rendszerben az ösztagedíj több ezer euróval kisebb lesz, mint a jelenlegi.

A Mb meghallgatta és elfogadta:

- az ***XML számlakivonat munkacsoport*** ütemtervét, amelynek első, nyári szakasza a szabvánnyal kapcsolatos műhelymunka, amit a szabvány - nyár végén a munkacsoport tagok hitelintézeteinél, az őszi derekán, bankközösségen belüli, végül őszi végén a szállítók és felhasználók széles körében történő - bemutatása követ.
- ***SEPA Fizetési Módo***k két munkacsoportjának 2014-es tevékenységéről szóló beszámolóját. Az első munkacsoport két, az EPC által konzultációra bocsátott témával foglalkozott és küldött hazai, az összes átutalási-modell (SCT) tag hozzászólását magában foglaló véleményt; az SCT re-call üzenet fraud esetére kialakítható változatával és az SCT Szabálykönyv 8.0 változatának tervezett változásaival kapcsolatban. A második munkacsoport hazai, az ügyfél és bank közötti kapcsolatra kifejlesztett szabvány továbbfejlesztésének kérdését vizsgálja az MNB által tervezett, a GIRO éjszakai elszámolású műveleteinek az IG2 platformjára történő áttöltési igényére is tekintettel.
- a ***NASO*** (National Adherence Support Group, azaz a SEPA fizetési modellekhez történő csatlakozási folyamatot támogató munkacsoport) elmúlt félévi tevékenységéről szóló beszámolóját, az MNB és a MÁK 2014 szeptember 8.-ával a SEPA átutalási modellhez történő csatlakozásához szükséges feladatok végrehajtásáról. A NASO a szükséges dokumentációt beszerezte az EPC-től, azt az MNB és a MÁK rendelkezésére bocsátotta, valamint segítségükre volt a dokumentáció elkészítése során felmerülő, a scheme működésére vonatkozó infrastruktúrális és jogi kérdések megválaszolásában, továbbá a csatlakozási csomagok benyújtásában.

TPP²-ék, azaz harmadik félként fellépő szolgáltatók a fizetési láncban

Több tagbankunk is észlelte, hogy netbankos ügyfeleiknél bizonyos web-áruház vásárlásaikhoz kapcsolódó fizetésekkor, a fizetési láncba - a bank és ügyfele, azaz a fizető fél közé - egy harmadik fél, ún. TPP ékelődött szolgáltatóként.³

Az IT biztonsági-, a pénzforgalmi-, a kártya- és SEPA munkacsoport megállapításai szerint a TPP-nek a közbeékelődése a fizetési folyamatba olyan új helyzetet eredményez, amely többféle kockázat veszélyét rejt magában; nem csak IT biztonsági, hanem jogi szempontból is. IT biztonsági szempontból azért aggályos az ismertetett módon felépülő fizetési folyamat, mert abban az ügyfél a TPP-én keresztül adja meg *azonosító adatait* a saját fizetési számláját vezető és részére netbanki szolgáltatást nyújtó hitelintézetének, azaz a TPP így mindezen adatok birtokába jut. Ez komoly jogi kockázatot is jelent, mivel nincsen semmiféle tényleges IT-biztosíték arra az esetre, ha a TPP a birtokába jutott azonosítókat nem megfelelően kezeli, vagy szándékosan visszaél azokkal. A leírtakon kívül a felelősségi és kárviselési viszonyok is szükségképpen megváltoznak az új szereplővel kibővült fizetési láncban.

² Third Party Payment Service Provider

³ Igénybe vevőjének a TPP-nél nem kell regisztrálnia, vagy virtuális bankszámlát, ún. e-pénztárcát létrehoznia. Online vásárláskor, ha a vásárló, azaz a fizető fél a web-áruház által felkínált TPP által biztosított „fizetési módot” választja, akkor ezt követően automatikusan átirányításra kerül annak fizetési felületére. Az oldal automatikusan átveszi a kereskedelmi számla, azaz az átutalás adatait, így a fizető félnek csak a saját, számlavezető bankját kell kiválasztania, majd annak számára megadnia a megszokott internetes banki megbízásokhoz használt belépési adatait. Végezetül a számlavezetőjétől megkapott (egyedi és egyszeri) jóváhagyó kóddal engedélyezi az átutalást. Erről a tényről a TPP értesül a számla vezetőtől és értesíti az internetes kereskedőt, így utóbbi vásárlója megrendelését azonnal feldolgozhatja.

A pénzforgalomra vonatkozó hatályos jogszabályok nem adnak megfelelő eligazítást a TPP-vel kibővült helyzetre, mivel ***a TPP által nyújtott szolgáltatás a jelenlegi pénzforgalmi jogszabályok értelmében nem minősül pénzforgalmi szolgáltatásnak.*** Problémát jelent a panaszok kezelése is; valamint az, hogy a megváltozott viszonyok között mely szereplő miért felelős.

Mivel nem egyedi, elszigetelt jelenségről, hanem a jövőben várhatóan kiszélesedő, tartalmát tekintve ***„pénzforgalmi”*** szolgáltatásról van szó, és mert az érintettek nem várhatnak addig, amíg az EU hosszú távon rendezi a kérdést, a Magyar Bankszövetség levélben kérte az MNB állásfoglalását a jelenlegi helyzet kezelését illetően. Kérte, hogy az állásfoglalás terjedjen ki mind a pénzforgalmi szolgáltatók és a TPP-k, mind a TPP-ék és az ügyfelek, mind pedig a pénzforgalmi szolgáltatók és ügyfelek közötti kockázatok kezelése érdekében követendő helyes gyakorlatra.

A TPP-k pénzforgalomba való bekapcsolódása – az e-bankolás területén keletkezett biztonsági kockázat - az EU Pénzforgalmi irányelvének a felülvizsgálatát is szükségessé teszi. Az eddigi informatikai, jogi, technológiai javaslatok egyike sem bizonyult meggyőzőnek mindegyik érintett fél számára, ezért az uniós szabályozók hajlanak arra, hogy a megoldást időben elhalasszák. Az aktuális tervezet szerint az irányelv elfogadását követően egy évet adnának az Európai Bankhatóságnak, hogy az irányelvben megfogalmazott elvárásoknak megfelelő, technikai fejlődést nem akadályozó, biztonságos szabványt dolgozzon ki.

A Magyar Bankszövetség közreműködése az MNB által vezérelt CLS programban - az átvilágítási szakasz

Az MNB felkérésére a Bankszövetség közreműködik az eredetileg 2015 áprilisára befejezni tervezett CLS programban, amelynek célja a *forintnak* a CLS Bank (Continuous Linked Settlement Bank) által biztosított, folyamatosan kapcsolt kiegyenlítési rendszerbe történő bevezetése. A csatlakozási folyamat jelenlegi fázisa, az ún. átvilágítási szakasz lebonyolításához két fontos lépés megvalósításában vettünk részt. Megszerveztük az április végi konzultációt, amelynek keretében a CLS Budapestre érkezett szakértői mutatták be a rendszer felépítését és működését, a lehetséges kapcsolódási és tagsági formákat, valamint a banki szakértőkkel kétoldalú megbeszélésekre is mód nyílt.

Ezen kívül részt veszünk az MNB által kezdeményezett kérdőíves felmérés megszervezésében és lebonyolításában, amelynek célja a bankok felkészültségének a megállapítása; azaz annak vizsgálata, hogy a bankok létrehozták-e a megfelelő projektszervezetet, gondoskodtak-e a szükséges fejlesztések finanszírozásáról valamint döntöttek-e kapcsolódásuk módjáról.

A Magyar Bankszövetség közreműködése a KELER WARP projektjében – kérdőíves felmérés

A WARP (Wide Application Order Routing Platform) - a KELER legújabb innovációja a hazai tőkepiacon - a befektetési jegyek forgalmazását és elszámolását támogató megbízáskezelő és tranzakció-irányító rendszer. Célja, hogy hatékony eszközt biztosítson a forgalmazásban érintett szereplők számára, azért hogy munkafolyamataikat egyszerűbbé és biztonságosabbá tehesse. A rendszer szolgáltatásai kiterjednek a forgalmazók megbízásainak rögzítésétől, egészen a KELER számlavezető rendszere felé történő elszámolás feladásáig, a

forgalmazási és elszámolási jelentések elkészítésére valamint egyenleg-lekérdezésre és az alapkezelők részére automatikus díj számítására.

A projekt sikeres lebonyolításához a KELER a Bankszövetség támogatását kérte. Egyfelől abban, hogy gondoskodjon a hitelintézeti forgalmazók képviseléről a kapcsolódó konzultációkon, másfelől pedig abban, hogy legyen segítségére a díjstruktúra kialakításához összeállított tranzakciós kérdőív hitelintézetekhez történő eljuttatásában és az eredmények összegyűjtésében. A Bankszövetség mind két kérésnek eleget tett, eredményesen képviselve érintett tagbankjait.

Banki képviselet a GIRO Konzultációs Tanácsában

Az MNB felkérte a Bankszövetséget, hogy jelölje ki a banki képviselőket a GIRO Zrt. mellett működő Konzultációs Tanácsba. Amikor az MNB a kereskedelmi bankoktól megvásárolta a GIRO Zrt. részvényeit és irányítási jogot szerzett a társaságban, akkor kötelezte magát arra, hogy a GIRO-t érintő stratégiai kérdésekben kikéri a bankok véleményét. A stratégiai kérdések megvitatási fóruma lesz a GIRO keretében működő Konzultációs Tanács, ahol az MNB és a GIRO Zrt. mellett a kereskedelmi bankok és a MÁK vezető pénzforgalmi szakértői foglalnak helyet. A kérdést a Bankszövetség Elnöksége is megtárgyalta és megjelölte a banki képviselet szempontrendszerét, amelynek alapján összeállított szakértői listát megküldtük az MNB illetékesének.

A díjmentes készpénzfelvételi nyilatkozat nyilvántartó rendszere

Bár a kétszeri díjmentes készpénzfelvétel lehetősége már 2014 februártól nyitva áll az ügyfelek előtt, a díjmentes fizetési számlát kijelölő nyilatkozatokat nyilvántartó rendszer (amelynek a jogosulatlan, többszörös igénybevétel megakadályozása a feladata) létrehozásának december a törvényi határideje.

A rendszert megteremtéséért és kezeléséért felelős BISZ Zrt. és tagbankjai részére a negyedév során két - nagy részvétel mellett zajló - konzultációt szervezett a Bankszövetség. A tárgyalásokon a BISZ részletesen ismertette a rendszer kialakításának ütemezését, a hatósági engedélyezések állását, a saját és a bankoktól elvárt fejlesztéseket, a megkötendő szerződések tartalmát, lebonyolítása módját. Az őszi ösfeltöltést követően a rendszer 2014 december 1-én tudja majd előállítani a konszolidációs jelentést minden adatszolgáltató részére, amely egyértelműen megjelöli, hogy melyik az a fizetési számla, amelyről az ügyfél jogszerűen vette/veszi igénybe a díjmentes készpénzfelvételt, másrészt kiderülhet, hogy melyik számlahasználat minősül utólag jogosulatlannak.

A Bankszövetség képviselői tájékoztatást adtak a rendszer működését érintő főbb jogszabálykiigazítási - bankokkal egyeztetett – javaslataikról, s azok hatósági fogadtatásáról. Sikertelenül elérni, hogy meghosszabbodjon a rendszerbe való nyilatkozat-bejelentési határidő, valamint hogy a bankon belüli számlaváltozást nem kell jelenteni, ahogy a számlaszám jelentése is elhagyásra került.

A konzultáció természetesen alkalmat adott arra is, hogy a bankok egyeztethessenek a BISZ-szel a rendszer működtetésének informatikai, jogi, adatszolgáltatási részletkérdéseiről.

A díjmentes készpénzfelvétel hatása a fogyasztói szokásokra

A kétszeri díjmentes készpénzfelvétel hatását egyrészt az MNB adattáblái alapján tudjuk értékelni, melyek szerint 2014 első negyedévében nem látható jelentős eltérés a korábbi

tendenciáktól a fizetési kártyákkal lebonyolított tranzakciók terén. A 25,3 millió darab készpénzfelvétel összértéke 1437,8 milliárd forint volt. A belföldi készpénzfelvételek átlagértéke valamelyest megnövekedett - az előző félévhez viszonyítva több mint kétezer forinttal magasabb, 56.860 forint volt az első negyedéves időszakban.

A piaci hatások megismerésére a MasterCard kártyatársaság is kutatást indított. A felmérés célja az volt, hogy három hónappal az ingyenes készpénzfelvétel 2014. februári bevezetése után felmérje az új szabályozás hatását a hazai fizetési szokásokra. A 2014. június 23-án publikált kutatási adatok alapján elmondható, hogy az ingyenes készpénzfelvétel lehetősége nem befolyásolta jelentősen a fizetési szokásokat. A trendek kiegyenlítődtek: tízből hatan ugyanannyi készpénzt használnak, és ugyanannyiszor fizetnek kártyával, mint korábban, a maradék négy emberből pedig kettő kevesebb, nagyjából kettő pedig több készpénzt vesz fel, mint az ingyenesség bevezetése előtti időkben. Összességében az emberek nem használnak több készpénzt, csupán a korábbinál kevesebb alkalommal veszik fel a megszokott mennyiséget, miközben évek óta meredeken esik, és mára tíz százalék alá csökkent a kizárólag csak készpénzt használók száma Magyarországon. A 900 résztvevős, városi lakosság megkérdezésével történt kutatás eredményei szerint nincs szükség a havi 150.000 értékhatárra az ingyenes készpénzfelvétel esetében, hiszen tízből kilenc ember (a hazai, nagyvárosi felnőtt lakosság 86%-a) nem akar, vagy nem tud havonta 150.000 forintot felvenni. A megkérdezettek egyharmada havonta kevesebb, mint 50.000 forintot, másik egyharmada kevesebb mint 100.000 forintot vesz fel készpénzben. Mindössze a megkérdezettek 3%-a nyilatkozott úgy, hogy minden hónapban kimeríti az ingyenesen felvehető készpénz maximum összegét.

Bankkártya aktualitások

Általános kártyapiaci tendenciák

Június 5-én a Magyar Nemzeti Bank kiadta éves összefoglalóját a fizetési rendszerről, majd június 30-án közzétette a 2014 első negyedévére vonatkozó pénzforgalmi adattáblákat is. A statisztikák szerint a hazai elektronikus fizetési eszközök használatának emelkedése a korábban is megfigyelt lassú ütemben folytatódott az elmúlt időszakban. Az infrastruktúra 2014 első negyedévi fejlődésével kapcsolatban elmondható, hogy a lakossági bankszámlák, a betéti kártyák és a kártyás fizetést lehetővé tevő POS-készülékek száma gyakorlatilag stagnált, miközben az érintés nélküli fizetési funkcióval rendelkező kártyák, illetve az ilyen fizetésekhez szükséges POS-készülékek aránya jelentősen emelkedett. Ebben az ún. contactless technológiában Magyarország jelenleg a régió dobogós országai között szerepel. A fizetési kártyák számában szolid mértékű csökkenés tapasztalható, a 7,54 millió darab betéti kártya 1 százalékkal alacsonyabb a 2013 végi értéknél, míg a hitelkártyák száma az előző évi emelkedés után 4 százalékkal, 1,32 millió darabra csökkent a negyedév végére. Az érintés nélküli fizetési funkcióval rendelkező kártyák száma 25 százalékkal 2,2 millió darabra emelkedett, így már a fizetési kártyák negyede rendelkezik az utóbbi funkcióval. A jegybank összefoglalójában úgy ítéli meg, hogy az elektronikus fizetési eszközök használata terén lassú felzárkózásban vagyunk, de a pénzforgalom hatékonyságában továbbra is jelentős a lemaradásunk az Európai Unióban. Ugyanakkor elismerik, hogy a mobileszközök gyors technikai fejlődése ösztönző erő lehet az elektronikus fizetések terén. Emellett fontos látni, hogy a hazai bankkártyás fizetésforgalom kifejezetten biztonságosnak minősíthető, a visszaélések forgalomhoz viszonyított aránya továbbra is nagyon alacsony, egymillió kártyás tranzakcióra öt darab visszaélés jut.

Fejér megyei POS telepítési projekt lezárása, értékelése

A Magyar Nemzeti Bank 2013-ban egy támogatási programot kezdeményezett bankkártyás fizetéseket lehetővé tevő készülékek (POS terminálok) telepítésére. A program a MasterCard anyagi támogatásával, a VISA Europe, a Magyar Bankszövetség és 6 bankkártya-elfogadó intézmény (Budapest Bank, Erste Bank, K&H Bank, OTP Bank, Six Payment Services, Takarékbank) részvételével, valamint a Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara aktív közreműködésével valósult meg. A projekt keretében a Fejér megyében működő értékesítő és szolgáltató vállalkozások kedvezményesen juthattak bankkártya elfogadást lehetővé tevő POS terminálhoz és jelentős kedvezménnyel használhatják azokat.

A projektben résztvevő pénzforgalmi szolgáltatók ezres nagyságrendben kerestek meg kereskedőket kedvezményes ajánlataikkal. Az elfogadó pénzforgalmi szolgáltatók összesen 114 POS terminált telepítettek ki a Fejér megyei kereskedőknél. A kitelepített terminálok közel felét 10 millió Ft árbevételt nem elérő kiskereskedők veszik igénybe. Becslések szerint a Fejér megyei POS terminálok növekedési üteme, a telepítés időszakában az országos átlag kétszeresét érte el.

A program eredménye, a kihelyezett terminálok számát tekintve elmaradt a résztvevők előzetes várakozásától, ami valószínűleg több különböző, az elfogadók és kereskedők oldalán felmerülő ok egymást erősítő hatására vezethető vissza. A program indulása versenyjogi aggályok tisztázása miatt jelentős késést szenvedett, így a telepítések időszaka a karácsony előtti bevásárlási idősakra esett. Ebben az időszakban nem minden pénzforgalmi szolgáltató tudott jelentős erőforrásokat fordítani a POS telepítések széleskörű népszerűsítésre és a kereskedők oldaláról erre az idősakra estek az online pénztárgépek bekötésével kapcsolatos feladatok is. Bár a kereskedők alacsony költségek mellett kaphattak POS terminált a program keretében, egy részük a kedvezményes díjak mellett is elzárkózott a kártyaelfogadástól, aminek hátterében a kevésbé nyomon követhető készpénzhasználat előnyben részesítése húzódnak meg. Más részüknek ki lehetett helyezni ugyan kedvezményes díjakkal POS terminált, azonban főként a kisebb kereskedők úgy gondolják, hogy a bankkártyával kapcsolatos költségek számukra magasak.

A támogatási programban részt vevő intézmények egyetértenek abban, hogy a fenti tapasztalatokat is felhasználva tovább kell kutatni a szereplők motivációit és azokat a közpolitikai lépéseket, amelyek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a kiskereskedői, kisvállalkozói körben is biztosítani lehessen a hatékonyabb elektronikus fizetés lehetőségének széleskörű elterjedését.

8. Adózás, számvitel, adatszolgáltatás

Adótörvény módosító javaslatok

A tavaszi országgyűlési választásokat követően valószínűnek tartottuk, hogy előkészítés alatt állhat egy adótörvényeket módosító javaslatcsomag és ehhez kapcsolódva javaslatokat küldtünk a Nemzetgazdasági Minisztériumba. Egyebek között kértük, hogy a hitelintézetek által adómentesen lebonyolítható követelés elengedés szabálya terjedjen ki a pénzügyi lízingszerződésből eredő követelésekre is. Kezdeményeztük, hogy a kedvezményes munkáltatói hiteltörlesztés támogatást a pénzügyi vállalkozásoktól felvett hitelekre is lehessen alkalmazni. Emellett jeleztük az Áfa törvényben 2014-re beépített folyamatos szolgáltatások teljesítésére vonatkozó új szabálynak a gyakorlati problémáit is. Ez utóbbi két témakörben tett javaslatainkat viszontláttuk a törvényt módosításban.

Az ingyenes készpénzfelvételhez kapcsolódó tranzakciós illeték kötelezettség eltörlését is indítványoztuk, mert elfogadhatatlannak tartjuk, hogy egy ingyenesen adott szolgáltatást adóval terheljenek.

Az európai szinten az FTT⁴ tárgykörben fokozott együttműködést folytató tagállamok oldalán egyre több nyilatkozat szól arról, hogy közel a konszenzus. Ennek kapcsán várható, hogy a pénzügyi tranzakciós illeték szabálynak az értékpapír és befektetési szolgáltatásra vonatkozó előírásai a következő évtől életbe léphetnek. Az érvényes, de nem hatályos (EU egyezményhez kötött hatálybaléptetés) hazai szabály eltér az Európában körvonalazódó szabályozástól és a szektor és az ország számára egyaránt káros következményekkel jár. Ezért kezdeményeztük a vonatkozó előírások módosítását. A gazdaság kifehérítése érdekében történő intézkedések kapcsán jeleztük, hogy a lakosság fizetési szokásait indokolt a készpénzkímélő fizetési módok felé terelni, s emiatt kértük a bankkártyás fizetések utáni tranzakciós illeték eltörlését.

Munkáltatói lakáshitel törlesztés támogatás

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) szerint a munkáltató adómentes támogatást nyújthat a munkavállalója részére kedvezményesen, egy ötéves időszakon belül, maximum 5 millió forint összegben, és 2014 január 1-től a támogatás hiteltörlesztésre is felhasználható. A hiteltörlesztés támogatás szabályainak egységes kezelését segítve a Nemzetgazdasági Minisztérium kiadta a 15/2014. (IV. 3) számú rendeletet és ebbe a korábban adott bankszövetségi javaslatok nagyobb része beépült. Hitelintézeti oldalon az új szabály implementálása jelentős informatikai fejlesztést generált, a felmerülő kérdésekben több alkalommal egyeztetést folytattunk. Az eltérő élethelyzetek és a korábbi években kiadott állásfoglalások miatt is számtalan új kérdés merült fel és ezért állásfoglalásért az NGM adószakterületéhez fordultunk. Kértük, hogy a választ az NGM hozza nyilvánosságra segítve ezzel az érdekelt munkáltatói és a munkavállalói oldalt is, akiktől többen hozzánk fordultak a jogszabály értelmezését kérve. A gyakorlati munkát nagyban segíti, hogy a NAV honlapján megjelent egy a jogszabály előírásainak egységes értelmezését szolgáló útmutatás.

Az Szja törvény végrehajtását szabályozó rendelet előírta, hogy a munkáltatónak banki igazolást kell szerezni arról, hogy a támogatást átutalta a munkavállalójának és a banknak ezt az igazolást - támogatott munkavállalókra lebontva - a NAV részére is meg kell küldeni. Bár a rendelet tartalmazza, hogy a munkáltatónak együtt kell működnie a bankjával e téren, számos bank jelezte, hogy a munkáltatók kevéssé igazodnak a banki szempontokhoz; tetszőleges számláikról, a bankok számára követhetetlenül utalják a támogatásokat. Ez a magatartás veszélyezteti az év végi banki adatszolgáltatás pontosságát. A pénzforgalmi munkacsoport jelzését követő bankszövetségi felmérés - bár sokféle banki gyakorlatot térképezett fel - megerősítette a probléma valós voltát. A Bankszövetség az illetékes hatóságokhoz (a pénzforgalomért felelős MNB-hez, illetve az adóhatósági adatszolgáltatásért felelős NAV-hoz) fordul a közös megoldás kialakítása érdekében.

A FATCA kormányközi egyezmény kihirdetése

Május 12-én fogadta el az Országgyűlés az USA-val kötött FATCA Megállapodást kihirdető - és az abban foglaltak teljesítéséhez szükséges törvénymódosításokat tartalmazó - törvényt, amely július 16-án lépett hatályba. A törvény, illetve az alapjául szolgáló kormányközi

⁴ Financial Transaction Tax: pénzügyi tranzakciós adó

egyezmény egyes rendelkezéseivel kapcsolatos kérdéseket a FATCA-munkacsoport ülésein összegyűjtöttük és továbbítottuk az NGM-nek, ahonnan azokra választ kaptunk, illetve sor került a FATCA törvény szerint a bankokat terhelő jelentési kötelezettség teljesítésére szolgáló NAV-nyomtatványok egyeztetésére is.

Számviteli folyamatok

2014 májusában az NGM újabb találkozót hívott össze a folyamatban lévő IFRS áttérés program kapcsán. A napirenden a szakképzés és a társterületek összehangolásának a kérdései szerepeltek.

A szakképzés szempontjából többek között meg kell vizsgálni, hogy van-e elegendő számú oktató és megfelelő-e a jelenlegi képzések minősége, valamint hogy van-e elegendő magyar nyelvű tananyag és szakirodalom ahhoz, hogy mind a vállalati, mind a hatósági oldalról biztosítható legyen a felkészítés. A fővárosban megfelelő mennyiségben elérhetők az IFRS képzések, a színvonaluk azonban változó, amin egységes vizsgáztatási rendszerrel javítani lehet. A vidéki helyzet ennél rosszabb, és ezen mindenképp változtatni szükséges. A továbbképzésről is gondoskodni kell és emellett meg kell nyitni egy olyan fórumot, ahol szakmai párbeszédet lehet folytatni, különösen a hazai gyakorlatot érintő sajátosságokról. Az IFRS sztenderdek, illetve azok magyarázatainak magyar fordítását a változások figyelembe vételével folyamatosan aktualizálni kell. Az IFRS-ek bevezetéséhez és az illusztratív példákat tartalmazó ún. „B kötet” magyar fordítása is elengedhetetlen.

Az NGM megkezdte, és folyamatosan folytatja a társhatóságokkal való egyeztetéseket (MNB, KIM, NAV, KSH). A legnagyobb könyvvizsgáló cégeken keresztül kérdőívet küldtek kb. 5000 gazdálkodónak, hogy felmérjék azok hajlandóságát az IFRS áttérésre. A könyvvizsgálói jelzések szerint jellemzően pozitív válaszok érkeznek. Jelenleg nincs információ arról, hogy az IFRS-ek bevezetése az adóbevételekre számszerűen milyen hatással lenne Magyarországon. Egy korábbi csehországi felmérés azt mutatta, hogy rövidtávon emelkedés várható, de közép-, illetve hosszú távon kiegyenlítődnek az eltérések. Az eltéréseket okozó tényezőket adóalap módosító tételekkel korrigálni lehet. Az átállás évében jelentkező többletadót pedig annak néhány évre történő szétosztásával ugyancsak kezelni lehet úgy, mint ahogyan az az Egyesült Királyságban történt. A helyi iparüzési adóval összefüggésben felmerült az is, hogy a kiszámítást az IFRS beszámoló alapján nem lehet majd ellenőrizni, mivel az IFRS-ek engedik a nettó bemutatást, de a probléma kezelhető, mert analitikus adatokból megállapítható az adókötelezettség. A hitelintézetek szempontjából a valós értékelésre történő áttérés mindenképp adófizetési többletet eredményez, amit kezelni szükséges. Bankszakértői oldalról ismét megerősítésre került, hogy az IFRS-ek hazai bevezetésének csak úgy van értelme, ha az kiváltja a magyar számviteli szabályok szerinti beszámolást és adatszolgáltatást.

Adatszolgáltatás

2014 április elején megalakult a FINREP munkacsoport, melynek feladata a 2014-től életbe lépő - és elsőként 2014 szeptember 30. vonatkozási időre jelentendő – FINREP adatszolgáltatással kapcsolatos kérdések egyeztetése. A munkacsoport üléseit a tagok által elfogadott ütemterv szerint, általában 3 heti gyakorisággal tartja. Az adatszolgáltatás terjedelmét mutatja, hogy az adatszolgáltatási csomag 4 fejezetbe foglalva több, mint 70 darab pénzügyi információkat részletező adattáblát tartalmaz.

Az eddigiek során a munkacsoportban több kérdést sikerült tisztázni, illetve több kérdésre az MNB-től hivatalosan is választ kaptunk. Általános, hogy egy nagyobb mérvű változáskor a

kezdeti időszakban az előírások értelmezése mind a gyakorlati, mind a szabályozói oldalon több feladattal jár. Hátráltatja a haladást az is, hogy az egységes európai szabálykönyv tekintetében a nemzeti hatóságoknak nincs felhatalmazásuk állásfoglalást kiadni, ahogy azt korábban tehették az EU szinten harmonizált, de nem egységes prudenciális és pénzügyi adatszolgáltatások kapcsán. Jól illusztrálja a problémát, hogy az egységes szabálykönyvhöz az EBA honlapján közel 1000 hivatalos állásfoglalásra váró kérdés gyűlt össze. Akadályt állít még, hogy a végleges technikai segédletek nagyon későn kerültek elfogadásra és kihirdetésre, és a nemzeti hatáskörbe rendelt szabályozói döntések is csak lassan születtek meg. Nagy segítséget jelentett ugyanakkor, hogy bankszövetségi kérésre az MNB szakértői közvetlenül is bekapcsolódtak a munkába, s általában részt vettek az üléseken.

A CRR/CRD4 szabályozáshoz kapcsolódó és az adatszolgáltatással is összefüggő eredmény, hogy a Hpt. pénzügyi adatok közzétételére vonatkozó korábbi előírását sikerült tagintézményeink számára kedvezőbbre változtatni. A módosítás értelmében az intézményeknek elegendő lesz adataikat évente egyszer nyilvánosságra hozni, hacsak ennél gyakoribb közzétételt az MNB felügyeleti hatáskörében határozattal nem ír elő. Így már nem hárul aránytalanul nagy adminisztrációs teher minden hitelintézetre, ami 2014-ben különösen lényeges, mert az első félévi adatok kiszámítását még több nyitott kérdés is elbizonytalaníthatja.

A negyedév során az MNB által 2014 július 1-jei indulással tervezett új, P55-ös jelű havi adatszolgáltatás kapcsán - tagbanki kezdeményezésre - felleptünk a tervezett határidő elhalasztása érdekében. Az eredetileg elsőként augusztus 11-i határidőre teljesítendő jelentést ugyanis annak átfogó informatikai fejlesztési igénye, és a közben még zajló új COREP és FINREP adatszolgáltatásra való átállás miatt sem lehetett kezelni. A kötelezettség előírásának véglegesítése előtt az MNB felmérte, hogy milyen költséghatással jár az új adatgyűjtés. Ezt követően elrendelte az adatszolgáltatást, de az első jelentés beküldésének határidejét augusztus 11 helyett október 29-re változtatta.

Az MNB a pénzforgalmi szolgáltatásokat érintő szabályozás területén bekövetkezett legutóbbi változásokra (tranzakciós illeték bevezetése, bankközi jutalékok csökkentése, 150 ezer forintos ingyenes készpénzfelvételi lehetőség megteremtése) tekintettel alakította ki és rendelte el az új, a pénzforgalmi szolgáltatásokból származó bevételekre és az árazási fejleményekre vonatkozó, igen részletes információt biztosító statisztikai adatgyűjtést.

9. Bankbiztonság - Fizikai biztonság

Demonstrációk – a június 20-i tüntetés, rendőrségi egyeztetések, levél a BM-nek

A demonstrációsorozat a második negyedévben is folytatódott. Az akciók tavaly nyári megjelenése óta jelentősen változott a demonstrációk célja és lebonyolítása; azok egyértelműen a bankok folyamatos üzletmenetének ellehetetlenítésére, a bankfióki dolgozók megfélemlítésére irányulnak. Az akciókban résztvevők fellépése agresszívabbá vált. A demonstrációt szervezők egyre kifinomultabb eszközöket alkalmazva élnek vissza a gyülekezési törvényben foglalt jogokkal.

Jól példázza a demonstrációk hangvételének erőszakosabbá válását a januári bankfiók robbantás helyszínére június 20-ára szervezett demonstráció, amelynek jelmondata a "Ne legyen szükség újabb robbantásra" volt, és amelyre előzetesen hang- és fényeffektusokat terveztek. Egy szerencsés körülmény folytán (a bankfiókok előtti terület közforgalomra nyitva

álló magánterület, ahol a terület tulajdonosának képviselője megtiltotta a demonstrálók belépését), valamint a rendőri és a bankfióki biztonsági személyzet közötti példás együttműködés eredményeként végül ez az esemény különösebb atrocitás nélkül zajlott le.

A Bankszövetség Humán és Fizikai Biztonsági Munkacsoportja és a rendőri szervek között folyamatos az együttműködés a demonstrációk kordában tartására. A többszöri egyeztetésen elhangzottak és a demonstráción megfigyelhető rendőri intézkedések alapján azonban azt tapasztaltuk, hogy az ilyen események kezelésében korlátozottak a rendőri erők lehetőségei. Ezért június elején levelet küldtünk a belügyminiszternek, kezdeményezzen olyan jogalkotási lépéseket, amelyek elősegítik, hogy a demonstrálók jogainak tiszteletben tartása mellett a bankfiókok ügyfeleinek és alkalmazottainak a személyiségi és az állampolgári -alkotmányos - jogai is ezzel egyenlő mértékű védelmet kapjanak.

Mobiltelefonok riasztási célra, státuszjelentés

Az ORFK-val folytatott egyeztetés eredményeként a Bankszövetség víz- és ütésálló mobiltelefonokat fog a rendőrségi tevékenységirányítási központok rendelkezésére bocsátani. A telefonok rendelkezésre bocsátásával és használatával kapcsolatos szabályokban a Bankszövetség és az ORFK megegyezett, az ezt tartalmazó együttműködési megállapodás szövegezése elkészült, az annak mellékletét képező rendőrségi ajánlás egyeztetése folyamatban van. A Bankszövetség tagjai és a Bankszövetség közötti - az információcserével és a telefonszámok használati szabályaival kapcsolatos - megállapodás szövegét a Humán és Fizikai Biztonsági Munkacsoport tagjai a jelentés készültkor véleményezik.

10. Bankszövetségi fejlemények

Testületi Ülés

A Magyar Bankszövetség évi rendes testületi ülését április 25-én tartotta, amely - tekintettel az MBSZ megalakulásának a 25. évfordulójára - ünnepi esemény is volt. Az ülésen meghívott vendégként részt vett Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter és a Magyar Nemzeti Bank két alelnöke, Balog Ádám és Gerhardts Ferenc. A jubileum tiszteletére bemutattuk a magyar banki érdekképviselők történetét feldolgozó könyvet, amelynek tartalmát a honlapunkon és a Pénzügyi Szemle különszámában is közzétettük. Az ülésen a szokásos napirendi pontok - tevékenységi, illetve gazdálkodási beszámolók, illetve tervek elfogadása - mellett teljes tisztújításra is sor került. Ennek eredményeként elnöknek ismét Patai Mihályt, az Unicredit Bank elnök-vezérigazgatóját, míg alelnöknek Becsei Andrást, az OTP Jelzálogbank vezérigazgatóját választották. Az Elnökség tagjai: Hegedűs Éva (Gránitbank), Jelasity Radovan (Erstebank), Nátrán Roland (Eximbank), Hendrick Scherlinck (K&H Bank) és Zolnai György (Budapest Bank). A Bankszövetség Etikai Bizottságának új elnöke Auth Henrik.

2014-ben az alábbi banki munkatársak és külső partnerek részesültek Aranykaptár Díjban, amelyet a a Testületi Ülésen vehettek át:

- Dr. Ferencz Iván, Fundamenta-Lakáskassza Zrt.
- Kiss Gábor, Unicredit Bank
- Kovalovszki Tamás, K&H Bank
- Kovács Pál, OTP Bank
- Dr. Berár Iván, V. kerületi Rendőrkapitányság
- Dr. Mészáros Győző, Magyar Lízingszövetség

EXIM almunkacsoport megalakulása

Nátrán Roland vezérigazgató kezdeményezésére, 20 kereskedelmi bank részvételével 2014 tavaszán a KKV munkacsoporton belül megalakult az EXIM almunkacsoport. Az almunkacsoport célja a Magyar Export-Import Bank Zrt. jelenleg elérhető és fejlesztés alatt álló termékeinek az áttekintése. A csoport javaslatokat dolgoz ki annak érdekében, hogy az EXIM termékpalettája minél hatékonyabban szolgálja a kereskedelmi banki szektort és azon keresztül az exportőrök céljait/igényeit, ez által pedig minél nagyobb hitelezési volument tegyen lehetővé, teljesítve az EXIM stratégiájában foglaltakat, illetve a Kormány gazdaságpolitikai céljait. A munkacsoport az értékesítési csatornák fejlesztésére törekszik és különböző javaslatok megvitatására illetve tapasztalatcserére is lehetőséget biztosít.

A munkacsoport egyik fő tevékenysége megalakulása óta az Exim Mikrohitel Program (EXIM kártya) paramétereinek egyeztetése. A Program indulása ősztől várható, az Együttműködési Megállapodást eddig 8 hitelintézet írta alá. A Program keretében - kizárólag hitelintézeteken keresztül - nyújtható folyószámlahitel egyéves futamidőre igényelhető, megújítási lehetőséggel, minimum 10 ezer és maximum 500 ezer euro, illetve 3 millió és 150 millió forint közötti összegben. Emellett több egyeztetés valósult meg egyéb refinanszírozási termékek kapcsán, amelyek folyamányaként a banki észrevételek alapján módosultak a refinanszírozási szerződések.

A fentieken túl az EXIM munkatársai előadásokat tartottak utófinanszírozási és biztosítási témákban.

Humánpolitikai Bizottság: Képzések sztenderdizálása

A Bankszövetség Képzési és Oktatási Munkacsoportja egyik feladatuként jelölte ki egy olyan, a bankszektorban egységes képzési követelményrendszer megfogalmazását és felállítását, amely a fióki dolgozók alapképzésének, illetve a frissen belépők oktatásának az alapját képezheti. Az erről az I. negyedévben készített kérdőíves felmérést a Bankárképző Központ kiértékelte, és a munkacsoport májusi ülésén megtárgyalta. Ennek eredményeként elhatározták, hogy pilot projekt keretében két témában (fióki munkatársak belépéskori képzése, befektetési szolgáltatásokkal kapcsolatos képzés) alakítják ki egy lehetséges sztenderd képzés tematikáját. A tematikákat bemutatják az Elnökségnek, és az Elnökség támogatása esetén következhet a részletes módszertan kialakítása.

Workout munkabizottság

A workout munkabizottság a júniusi ülésére meghívta Somogyi Ferencet, a Felszámolók Országos Egyesülete (FOE) elnökét, aki a csődtörvény legutóbbi módosításáról és a felszámolói névjegyzéket, illetve a felszámolókat érintő változásokról tartott előadást. A workout munkabizottság lakossági követeléskezeléssel foglalkozó tagjait bevontuk a kúriai jogegységi törvény végrehajtási rendelkezéseinek a Végrehajtói Kamara, illetőleg a Közjegyzői Kamara képviselőivel folytatott egyeztetésébe is.

Adatvédelmi munkabizottság

A munkabizottság az elmúlt időszakban több ülést tartott, amelyeken a következő témákkal foglalkozott:

- a törzsadat-kezelés, csoportszintű adatkezelés kérdései,

- a cookie-k kezelésével kapcsolatos adatvédelmi gyakorlat, csoportos adatkezelés, adatkezelési hozzájárulás tartalmi kérdései,
- a munkavállaló saját eszközeinek használata, kapcsolódó adatvédelmi kérdések,
- követeléskezelés céljából történő adattovábbítás és a kapcsolódó tájékoztatás kérdései,
- a FATCA szabályozás adatvédelmi kérdései, az adatkezelés hatósági bejelentése,
- a díjmentes készpénzfelvételhez kapcsolódó nyilvántartás, a kezelt személyes adatok.

Bankkártya munkacsoport elnökválasztás

A Bankkártya munkacsoport ügyrendjének megfelelően, a Bankszövetség testületi tisztújításához kapcsolódva, a munkacsoportban is elnökválasztás történt. Szavazólapos, titkos szavazással a Munkacsoport 100 százalékos, egyöntetű döntéssel a korábbi elnököt, Krasznai Zoltánt, az OTP Bank elfogadói területért felelős főosztályvezetőjét választotta ismét elnökévé, akit a szövetség Főtitkára június 3-án hivatalosan is megbízott a feladattal.

A V6 országok bankszövetségeinek a találkozása

Június elején került sor a régiós EU tagállamok bankszövetségeinek félévenként tartott találkozására Pozsonyban. A találkozó fő témái az EU-ban erősödő fogyasztóvédelem és annak hatásai a régiós bankszektorokra; a bankszektorokat terhelő különadókkal kapcsolatos új fejlemények; a versenyjogi szabályok és a jogalkalmazás változása, valamint az Európai Bizottság pénzügyi szektor strukturális reformjával kapcsolatos kezdeményezésének régiós hatásai voltak.

Kommunikáció

Negyedéves sajtóstatistika, főbb kommunikációs témák összefoglalása

A Magyar Bankszövetség tevékenységét 2014. második negyedévében is intenzív sajtóérdeklődés kísérte és folyamatos média megkereséseket kapott. A 3 hónapos időszak alatt 570 alkalommal szerepeltünk az online sajtóban. A nyomtatott megjelenések száma körülbelül 280 volt, míg elektronikus médiumokban való szereplés hozzávetőleg 190 alkalommal történt az időszak során. Összességében a teljes negyedév folyamán több mint 1000 sajtómegjelenéssel, illetve említéssel ismertettük meg a bankszektor szövetségi álláspontjait a sajtóval és a közvéleménnyel. A negyedév során kiadott sajtóközleményekben egyrészt tájékoztatást adtunk az április végi éves rendes közgyűlés eseményeiről, amely jubileumi rendezvény is volt – mivel szervezetünk 25 éve alakult meg. Az évforduló tiszteletére bemutatásra került a magyar banki érdekképviselők történetét feldolgozó könyv, amely több mint egy éves feltáró munka során született meg. A kutatás során többek közt az is kiderült, hogy az első magyar pénzintézeti érdekképviselő 1903-ban alakult, 9 évvel megelőzve ezzel például a Svájci Bankszövetséget, amely 1912-ben jött létre. Ugyancsak bemutattuk a sajtó felé a szervezet irányítótestületének - az Elnökségnek – április végén megválasztott vezetőit és tagjait.

A negyedévben továbbra is hangsúlyos, folyamatos témaként jelent meg a devizahitelek rendezésének kérdésköre. Interjúkkal, megszólalásokkal és egy júniusban kiadott sajtóközleménnyel is ismertettük a banki közösség álláspontjait a témában – kiemelten reagálva a Kúria döntésére, annak kockázataira.

Az „European Money Week” program

Az „European Money Week” egy olyan, pénzügyi ismeretek terjesztését szolgáló programsorozat, amelyet az Európai Bankföderáció (EBF⁵) kíván életre hívni, első alkalommal 2015 tavaszán, Európa szerte. A program alapjait az EBF néhány tagországában már több éve futó kezdeményezések sikere, kedvező fogadtatása és tapasztalatai adják. A cél, hogy egy koncentrált időszakban, nemzeti és páneurópai szinten egyaránt felhívjuk a figyelmet az alapvető pénzügyi ismeretek fontosságára, fejlesztésére. A nemzeti programokat az Európai Bankföderáció (EBF) magas szintű rendezvényekkel, kommunikációval (beleértve egy erre a célra létesített weboldalt), valamint a „kipróbált, jó gyakorlatok” közzétételével támogatja. A 2015-ös European Money Week elsősorban az általános- és középiskolai tanulókat célozza meg, és megrendezésére március második hetében kerül sor. A programban való részvétel azt jelenti, hogy az adott nemzeti bankszövetség vállalja, hogy tagjaival és támogatóival erre az időszakra valamely, a pénzügyi ismertetek fejlesztését célzó programot/tevékenységet szervez. Az EBF kidolgozza a nemzetközi figyelem felkeltéshez szükséges kereteket, menetrendet, de nem határozza meg a programban részt vevő országok programjait, és finanszírozást sem nyújt azokhoz.

A magyar Money Week program részleteinek kidolgozása, véglegesítése és jóváhagyása és a hazai résztvevők programjainak koordinálása az e célra felállítandó munkacsoport feladata lesz. Az Elnökség támogatását adta a programban való részvételhez, illetve egyhangúlag jóváhagyta a munkacsoport létrehozását.

⁵ European Banking Federation

NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET - EURÓPAI BANKFÖDERÁCIÓ

I Globális szabályozás

I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB)⁶

I.1.1 A reformok áttekintése

A G 20-ak novemberben esedékes brisbane-i találkozójára is figyelemmel az FSB vezetője, Mark Carney áprilisban beszámolt a G 20 pénzügyminisztereknek és jegybankelnököknek a pénzügyi reformok végrehajtásáról, illetve a befejezéshez szükséges lépésekről. Kiemelten foglalkozott

- a too big to fail (túl nagy, hogy veszni hagyják) intézmények kezelésével,
- az árnyékbanki tevékenység átlátható és biztonságos piaci alapú finanszírozással alakításával,
- valamint a derivatív piacok biztonságosabbá tételével.

Áttekintésében az idei éven túlmutató feladatokat is megjelölt, így hangsúlyozta az FSB elkötelezettségét

- az összehasonlítások és hatástanulmányok készítése,
- a határokon átnyúló kérdések eredmény szemléletű megoldása,
- illetve az együttműködés erősítése mellett, annak érdekében, hogy elkerüljék a globális rendszer széttöredezését eredményező nemzeti szabályozásokat.

A reform befejező lépései között fontos feladat a rendszerszempontról jelentős globális intézmények veszteségviselő képességének (GLAC⁷) a közös meghatározása (teljesítendő mérték, minimális szint, bankcsoporton belüli allokáció). Ugyancsak alapvető a több joghatóságot érintő szanálás gördülékeny végrehajtása, a különböző jogosultságok szerződéseken alapuló, átmeneti felfüggesztése, illetve a bail-in hatékony használata.

I.1.2 Jelentés a felügyelet megerősítéséről

A válság következményeként a szabályozók értékelték a felügyeleti gyakorlatokat és intézkedéseket hoztak a felügyelet megerősítésére, különösen a nagy, rendszerszempontról jelentős globális intézményeket érintően. Az FSB illetékes szakértői csoportja kidolgozta azokat az eszközöket és módszertanokat, amelyek a felügyelet megerősítésére szolgálnak, és főként akkor válnak szükségessé, ha az intézmény tőkéje és likviditása nem megfelelő. A szakértői csoport kiemelten kezeli

- a felügyelet és az igazgatóság illetve a felső vezetés közötti kapcsolattartást és a kontrol funkciókat (szabályoknak való megfelelés és a belső audit);
- az intézmények kockázatkezelésével szemben támasztott a magasabb szintű felügyeleti elvárásokat;
- a pénzügyi / üzleti modellek folyamatos elemzését és más előretekintő kockázat elemző eszközöket, mint például a problémák és gyengeségek korai felismerését segítő stressz tesztek.

⁶ Financial Stability Board: a pénzügyi szabályalkotás legmagasabb nemzetközi testülete

⁷ gone-concern loss absorbing capacity: már nem működő (intézmény) veszteség viselő képessége

A jelentés áttekinti a válság előtti felügyeleti gyakorlatok problematikus vonásait és a javításukra eddig megtett intézkedéseket (hatékonyabb felügyeleti kapcsolattartás az intézményekkel; nagyobb hangsúly a vállalatirányításra a kockázati étvágyra és kultúrára; magasabb elvárások a kockázatok azonosításával és mérésével szemben; az üzleti modellek jobb megértése; robusztusabb stressz tesztek megkövetelése; nagyobb hangsúly a helyreállítási és szanálási tervezésre; és a pénzügyi infrastruktúrák szorosabb figyelemmel kísérése (oversight). Az elért eredmények mellett tovább kell dolgozni a szigorúbb követelmények gyakorlati bevezetésén; a kockázatkezelés és mérés megerősítésén; a modellek javításán; a stressz tesztek megerősítésén; a felügyeleti rendelkezésre álló erőforrások bővítésén. Folytatni kell a felügyeleti benchmarkok kialakításának a gyakorlatát, értékelni kell a felügyeleti hatékonyságát és meg kell határozni a felügyeleti kockázati étvágyát.

1.1.3 A kockázati kultúra értékelésének a keretei

Az FSB útmutatót készített a felügyeleti és a pénzügyi intézmények kockázati kultúrára érintő kapcsolatáról (interakciójáról). A kockázati kultúra meglehetősen összetett: viselkedésmódokat és attitűdöket foglal magába. A megfelelő kockázati kultúra az egész intézményben tudatosítja annak fontosságát, hogy

- (i) a kockázatvállalást megfelelően jutalmazó, kiegyensúlyozott, az intézmény kockázati étvágyával összhangban álló kockázatvállalási gyakorlatot folytassanak;
- (ii) az intézmény nagyságának és komplexitásának megfelelő, hatékony ellenőrzés működjön;
- (iii) jó minőségű kockázati modellek, az adat pontosság és a rendelkezésre álló egyéb eszközök tegyék lehetővé a kockázatok pontos mérését és megítélését;
- (iv) minden limit túllépést, a meghatározott politikától való eltérést és működési hibát alaposan kivizsgáljanak és szükség esetén a megfelelő fegyelmező eszközöket alkalmazzák.

A felügyeleti feladatok azt kell megítélniük, hogy az intézmény kockázati kultúrája összhangban áll-e méretével, komplexitásával és üzleti modelljével, valamint hogy szilárd meghatározott értékek alapján áll-e, melyeket az intézmény vezetése gondosan betart.

Az útmutató segítséget ad a felügyeleti feladatok az olyan gyakorlatok, viselkedésmódok és attitűdök beazonosítására, amelyek hatással lehetnek az intézmény kockázati kultúrájára, illetve szempontrendszer nyújt az intézmények kockázati kultúrájának az értékeléséhez.

1.1.4 Az OTC derivatív piacok reformja

A G-20 vezetők 2009-ben egyeztek meg az OTC derivatív piacok reformjáról. Az FSB áprilisban az ezzel kapcsolatos hetedik féléves jelentését tette közzé, amely számottevő előrelépésről tudósít. Az FSB tagjainak több mint háromnegyede hozott intézkedést a tranzakciók jelentési kötelezettségére. A legnagyobb derivatív piacokkal rendelkező joghatóságokban kialakították a központi elszámolás követelményeit. A kulcsfontosságú nemzetközi sztenderdeket kialakították, míg a maradékot 2014 végéig, vagy már korábban befejezik. Így véglegesítésre vár a központi szerződő féllel szembeni kitettségek tőkekövetelményének, valamint a piaci infrastruktúra helyreállításának és szanálásának a szabályozása, illetve a nem központi féllel elszámolt derivatív ügyletek kockázat csökkentése. Az OTC derivatívákkal kapcsolatos szabályok határokon átnyúló bevezetésére munkacsoportot hoztak létre a legnagyobb derivatív piacokkal rendelkező országok szabályozási szakértőiből. Arra kell törekedni, hogy az egyes joghatóságok kellőképpen rugalmas szabályozást vezessenek be és biztosítsák a határokon átnyúló alkalmazást.

A fentiekén túl az elmúlt időszakban az FSB az alábbi témakörökben tett közzé dokumentumokat:

- Az adathiány kitöltése: Közös adatszolgáltatási táblák a G-SIBs bankoknak,
- Áttekintés a hitelminősítő ügynökségektől való túlzott függés csökkentéséről,
- A javadalmazás nyomon követése,
- A jogi személyek globális nyilvántartási rendszere,
- A SIFIs felügyeleti kereteinek összehasonlítása (Kérdőív a nemzeti felügyeleteknek),
- Konzultáció a deviza benchmarkokról,
- Konzultáció a főbb kamatláb benchmarkokról.

1.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS⁸)

1.2.1 A BIS⁹ éves jelentése (2013 ápr. 1-2014 márc.31)

A jelentés leszögezi, hogy új típusú gazdaságpolitikára van szükség, amely hozzásegíti a világgazdaságot, hogy túllépjen a nagy pénzügyi válság árnyékán. A BIS a jelenlegi gazdaságpolitikai keretek és a folytatott politika módosítását szorgalmazza a hosszú távú és kiegyensúlyozott növekedés érdekében. A BIS szerint a tartós növekedés forrása csak a növekvő kínálat lehet, és fel kell hagyni az eladósodás vezérelte növekedéssel. A válság sújtotta országokban nagyobb hangsúlyt kell fektetni a mérlegek rendezésére és a szerkezeti reformokra, s kevesebbet a fiskális és monetáris élénkítésre. A válság ellenére növekvő gazdaságokban a növekedési kockázatokat kell féken tartani, különös tekintettel a gyors tőkepiaci növekedésből származó kockázatokra.

A pénzügyi szektor a válság óta valamelyest erőre kapott. A bankok - jórészt a profit visszatartásával – megerősítették tőkehelyzetüket, és sokan átalakították üzleti modelljüket a tradicionális banki tevékenységek felé. Az összprofit javulása ellenére számos bank nehézségekkel küzd a túladósodott ügyfelekkel szembeni közvetlen kitettségek miatt. A piaci alapú pénzügyi közvetítés szerepe megnőtt, gyakran a bankok finanszírozási költsége magasabb, mint egynémely vállalati ügyfelüké. Különösen az eszközközvetítő társaságok nőttek gyorsan az elmúlt néhány évben, s mára a hitelezés egyik fő forrását jelentik.

1.2.2 Jelentés a Bázeli szabályozás bevezetéséről

A Bázeli Bizottság áprilisban közreadta immáron szokásos, félévente esedékes jelentését a Bazel II, a Bazel 2.5 és a Bazel III szabályozás bevezetésének az értékeléséről. (A jelentés az egyes joghatóságok státuszának értékelését táblázatos formában tartalmazza.) Az értékelési folyamat keretében a státusz jelentéseken túl a Bizottság joghatóságokként értékeli a globális szabályok bevezetésének a konzisztenciáját. A Bizottság reméli, hogy a jelentések hozzájárulnak a nemzetközi megegyezéseken alapuló szabályok minél pontosabb átültetéséhez.

1.2.3 Felügyeleti útmutató a rossz helyzetű (weak) bankok beazonosításához és kezeléséhez

A 2002 évi szabályozás helyébe lépő útmutató tervezet elődjéhez képest a következő főbb változtatásokat tartalmazza:

⁸ Basel Committee on Banking Supervision

⁹ Bank for International Settlements: Nemzetközi Fizetések Bankja, a Bázeli Bizottság a BIS bázisán működik

- Hangsúlyozza a korai beavatkozás, valamint a helyreállítási és szanálási eszköztár fontosságát és korszerűsíti a stresszhelyzetbe került bankokat érintő felügyeleti kommunikációt;
- Útmutatást ad a felügyeleti folyamatok javításához (makroprudenciális értékeléssel, stressz tesztekkel, és üzleti modell elemzéssel való kiegészítés, valamint a felelő vállalatirányítás fontosságának a megerősítése).
- Ráirányítja a figyelmet az olyan kérdésekre, mint a likviditáshiány, a túlzott koncentráció, a hibás javadalmazási politika és a nem megfelelő kockázat kezelés, valamint
- Kiterjeszti az útmutatást az érintett hatóságok közötti információ cserére és kooperációra.

A rossz helyzetű bankok korai beazonosítása és a felügyeleti beavatkozás kritikus jelentőségű a problémák áttérjedésének a megakadályozásához. A felülvizsgált útmutató fontos eszköztárat biztosít a megfelelő időben történő, hatékony kezeléshez.

A konzultációs dokumentumhoz szeptember 19-ig várják az észrevételeket.

1.2.4 A harmadik pilléres közzétételi követelmények a felülvizsgálata

A BCBS régóta nagy jelentőséget tulajdonít a hatékony nyilvánosságra hozatalnak, ami erősíti a piaci elvet és hozzájárul és növeli a bankrendszer biztonságát. Ugyanakkor az érvényben lévő harmadik pilléres közzétételi követelmények nem bizonyultak megfelelőnek, kiváltképp a kockázattal súlyozott eszközöket érintően. A legfőbb problémát a nyilvánosságra hozott információ tartalmának és részletezettségének bankok közötti különbözőségei jelentették. A javasolt új sztenderd javítja a konzisztenciát a kockázatokkal azok mérésével és kezelésével kapcsolatos információk nyilvánosságra hozatalát illetően. A változtatás célja, hogy a piaci szereplőkossze tudják hasonlítani a bankok által közzétett tőkemegfelelési mutatókat, illetve azok nevezőit (a kockázattal súlyozott eszközöket). További cél, hogy választ adjanak a belső modellek átláthatatlanságával kapcsolatos felvetésekre.

A konzultációs dokumentumhoz szeptember 26-ig lehet észrevételeket fűzni.

1.2.5 A hatékony felügyeleti kollégiumok működési alapelvei

A BCBS júniusban nyilvánosságra hozta a felügyeleti kollégiumok hatékony működésére vonatkozó alapelveket, melyek a 2010 októberében kiadott dokumentum gyakorlati tapasztalatok alapján történő korszerűsítését jelentik. Az irányelvek célja a felügyeleti kollégiumok működésének a segítése és megerősítése a legjobb gyakorlatok figyelembe vételével. Az alapelvek hangsúlyozzák a formális kollégiumi üléseken túlmutató folyamatos együttműködés és információ csere szükségességét. A közelmúlt olyan új fejleményeit is tükrözik, mint a válságkezelő csoportok (CMG¹⁰) működése, vagy a makroprudenciális szempontok előtérbe kerülése. További főbb változások:

- A folyamatos együttműködés és információ csere nagyobb hangsúlyt kap.
- Egyensúlyt kell teremteni a „core” kollégiumok hatékonysága és a fogadó (host) hatóságok bevonása között.
- Elvárás, hogy az anya és a fogadó ország felügyeletei megfelelő mechanizmusokat fejlesztenek ki és hatásos intézkedéseket hoznak a hatékony és időben történő információ cserére,
- Ugyancsak elvárás, hogy az anya és a fogadó felügyelet egyezzen meg arról, hogy a , hogy a bankoknak milyen tartalmú visszajelzéseket adnak, és milyen módon.

¹⁰ Crisis Management Groups

Az ismertettekén túl a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság adott időszakos dokumentumai közül az alábbiak érdemelnek még említést:

- A központi szerződő féllel szembeni kitettségek tőkekövetelménye,
- A nagykockázatok mérésének és ellenőrzésének szabályozása,
- Az értékpapírosítási piac áttekintése.

II. Európai szabályozás

Az unió stratégiai célja a hosszú távú növekedés és a munkahelyteremtés: a gazdasági, a szociális és a környezeti teljesítmény javítása. Viszonylag jók az eredmények az oktatás a klímapolitika és az energetika területén, ugyanakkor az unió jóval elmarad a foglalkoztatásra, a kutatásra és a szegénység leküzdésére vonatkozó célkitűzések teljesítésétől. Az olasz elnökség programjának a középpontjában a bankszektor szerkezeti reformja; a benchmark (referencia kamatláb) készítéssel kapcsolatos intézkedések, a bizalom helyreállítása; a pénzügyi alapok szabályozása; valamint a hosszú lejáratú finanszírozás megerősítése állnak. Ezekon túlmenően előre szeretnének lépni az adózás területén (automatikus információ csere kiszélesítése, megegyezés a pénzügyi tranzakciókokról, sztenderdizált ÁFA visszatérítés, valamint a közös konszolidált adóalapra vonatkozó politikai vita előmozdítása).

II.1 Az Egységes Felügyeleti Mechanizmussal (SSM¹¹) kapcsolatos fejlemények

Az ECB az euró zóna területén lévő 4900 egyedi hitelintézetből mintegy 130 csoportot (1200 egyedi hitelintézet) felügyel közvetlenül, melyek az összes eszköz közel 85%-át adják.

Az ECB felügyeleti részlegének a kialakítása hatalmas feladat: ki kell dolgozni a harmonizált sztenderdeket és eljárásokat, fel kell állítani a hatékony és jól képzett stábot (14000 jelentkezőből mintegy 800 felügyelőt alkalmaznak), valamint a jól használható infrastruktúrát (IT rendszert, illetve a megfelelő irányítási modellt).

II.1.1 SSM státuszjelentés (2014 febr.-máj.)

Az ECB a Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak készített, az SSM előkészítéséről beszámoló, másodszor elkészített negyedéves jelentésének a fő üzenetei a következők:

- Az SSM irányítási struktúrájának a kialakítása – beleértve a szervezeti szabályzatokat és megállapodásokat – lényegében befejeződött. A Felügyeleti tanács öt alkalommal ülésezett, kialakította eljárásrendjét, ami lehetővé tette az Irányító Testület (SC¹²) megalakítását.
- A Kormányzótanács a Felügyeleti Tanács javaslatára elfogadta, és április 25-én publikálta az SSM keretrendeletet, a konzultáció eredményeként végrehajtott változtatásokkal.
- Folytatódtak a Felügyeleti Kézikönyvvel¹³ kapcsolatos munkák nemzeti felügyeleti hatóságok (NCAs¹⁴) visszajelzéseinek a figyelembe vételével. A Kézikönyv

¹¹ Single Supervisory Mechanism

¹² Steering Committee

¹³ Supervisory Manual (A felügyeleti kézikönyv belső dokumentum, de mielőtt az ECB átveszi a felügyeletet publikálni fogják az „Útmutató az SSM felügyeleti gyakorlatához és módszereihez” című kiadványt, amely biztosítja a transzparenciát.)

¹⁴ National Competent Authorities

felülvizsgálata 2014. november 4 (az SSM hivatalos felállása) előtt és után egyaránt folyamatos lesz.

- Megkezdődött az SSM fő működési egységét jelentő közös felügyeleti csoportok (JST)¹⁵ létrehozása. A tervek szerint június végéig valamennyi JST koordinátort kinevezték.
- A stáb felállítása a kezdeti késedelmek után megfelelően halad. A jelentkezők nagy száma az SSM posztok iránti fokozott érdeklődést jelzi. A megfelelő munkatársak időbeni kiválasztása az SSM egyik legnagyobb kihívása.
- Jelentős előrehaladást értek el az átfogó eszközértékelési folyamatban. (Lásd lentebb.)
- A Felügyeleti Tanács jóváhagyta a Felügyeleti Jelentési Kézikönyvet (Supervisory Reporting Manua) amely a felügyeléshez szükséges adatszolgáltatási kereteket tartalmazza.
- Az előkészítő munka az IT infrastruktúra, a HR, az elhelyezés, a belső kommunikáció, a felügyeleti díjak, a logisztika, a jogi és a statisztikai szolgáltatások területén is jól halad.

II.1.2 A végleges SSM keretrendelet

A keretrendelet részletesen szabályozza a Felügyeleti Tanács működését, illetve az ECB és a nemzeti felügyeleti hatóságok közötti együttműködést. A februári tervezethez képest a keretrendelet az alábbi pontokon módosult/vált egyértelműbbé:

- A felügyelet konszolidált alapon történik, a csoporton belül ugyanaz a JST végzi. (Ez akkor is igaz, ha a csoport székhelye egy nem bankuniós tagállamban van.)
- A csatlakozási (entry) pont a fontos és kevésbé fontos egységek esetében egyaránt a nemzeti felügyeleti hatóság.
- A döntések jogi alapját indokolni kell, és az érintett banknak joga van a döntés kommentálására, a korábbi javaslatban szereplő kettő helyett négy héten belül.
- az angol nyelv (kizárólagos) használatán sokat lazítottak. Az ECB-vel folytatott kommunikációjukban az unió bármely más hivatalos nyelvét is választhatják az intézmények.
- A jelentőssé nyilvánításhoz a határon átnyúló tevékenység arányának a korábbi minimum 10% helyett, legalább 20%-ot kell kitennie.

II.1.3 Az átfogó eszközértékelés (AQR¹⁶) és stressz teszt

Az átfogó eszközértékelés 3,72 billió¹⁷ euró kockázattal súlyozott eszközt érint, ami az összes hitel RWA 58%-át, mintegy 135 ezer hitelszerződést jelent. Az értékelésben összesen 6000 felügyelő és külsőtanácsadó vesz részt.

Az AQR-t az ECB és az Európai Bankhatóság (EBA¹⁸) összehangoltan végzi, az átfogó értékeléssel kapcsolatos ECB feljegyzés, illetve a stressz tesztre vonatkozó közös módszertan és szcenáriók egyidejűleg, április 29-én kerültek nyilvánosságra.

Az AQR második, végrehajtási (execution) fázisa 2014. július végéig tartott. A második fázis magában foglalta az adatok validálását, a mintavételt, a hitelszerződések helyszíni ellenőrzését, a biztosítékok értékelését, valamint a céltartalékok, illetve a kockázattal

¹⁵ Joint Supervisory Teams

¹⁶ Asset Quality Review

¹⁷ 10 a tizenkettediken, angolul trillion

¹⁸ European Banking Authority

súlyozott eszközértékek újraszámítását. Az AQR végeztével a bankoknak minimálisan 8% közöséges részvénytőkével (Common Equity Tier 1 (CET1)) kell rendelkezniük.

A stressz teszt esetében az alapszenáriónál 8%, vész- (adverse) forgatókönyvnél 5,5% a minimális CET1 követelmény. Az AQR és az alapszenárió által feltárt tőkehiány esetén a bankoknak 6, míg a vészforgatókönyv esetében 9 hónapjuk lesz a hiányzó tőke pótlására.

A vésszenárió által feltárt tőkehiány pótlására a bankok kiegészítő elsődleges tőkét is igénybe vehetne a kockázattal súlyozott eszközök maximum 1 %-ának a mértékéig.

(A kiegészítő elsődleges tőke 0% lehet, ha a RWA %-ában kifejezett CET1 5,5% alatti,

0,25%, ha a CET1 értéke 5,5-6% közötti,

0,5%, ha a CET1 értéke 6-7% közötti,

1% ha a CET1 értéke 7%, vagy a feletti.)

Az ESRB¹⁹ által kidolgozott vész-szenárió feltételezései:

- a kötvényhozamok globális emelkedése, különös tekintettel a feltörekvő piacokra,
- a gyenge kereslettel bíró országokban a hitelminőség további romlása,
- a reformok leállása, ami veszélyezteti a közfinanszírozás fenntarthatósága iránti bizalmat,
- a piaci finanszírozás fenntarthatóságához szükséges mérlegkorrekciók elmaradása.

Az AQR és a stressz teszt eredményét együtt, 2014 októberében hozzák nyilvánosságra.

Feladat meghatározás (Terms of reference): Szabályok az AQR és a stressz teszt által feltárt tőkehiányok kezelésére és a terhek megosztására

A bankok az eredmények publikálása előtti piaci tőkeemeléseket végezhetnek. (Néhány bank már élt ezzel a lehetőséggel.)

Az eszközök ártértékelésére vonatkozó döntésről haladéktalanul értesíteni kell a bankot. A bankoknak nyilvánosságra kell hozniuk az értékelés eredményét.

A korai beavatkozásra megszabott határértékek elérése esetén az illetékes felügyeleti hatóság intézkedéseket írhat elő a bank számára. Erre a CRR/CRD4 és a 2014. december 31-ig implementálandó, és a 2015. január 1-től hatályos BRRD²⁰ értelmében az eszközök széles köre áll a hatóság rendelkezésére.

Arról, hogy egy intézmény csődben, vagy csőd közeli állapotban van-e az illetékes felügyelet, illetve a szanálási hatóság dönt. A helyreállítási és szanálási terveket a BRRD szabályai szerint kell elkészíteni, 2016-tól a bail-in figyelembe vételével.

Az esetleges állami tőkeemelést a 2013-ban publikált új szabályok szerint, a részvényesek és az alárendelt adósságok bevonásával kell elvégezni az „egy hitelező sem járhat rosszabbul, mint felszámolás esetén” elv betartásával. Az állami feltőkésítés csak kivételes esetekben alkalmazandó, ha az valóban komoly zavarok elhárítását a tagállam pénzügyi stabilitásának a megőrzését szolgálja. Az egyedi alapú végső döntés a Bizottság hatásköre.

A tagállamok a 2013 novemberi Ecofin megállapodásnak megfelelően kötelezték magukat, hogy amilyen gyorsan csak lehet biztosítják az elvárt tehermegosztás (részvényesek, hitelezők bevonása) feltételeit, az állami segítségre vonatkozó szabályok és a BRRD szerint.

Az AQR eredmények nyilvánosságra hozatalára vonatkozó ECB publikáció

Július közepén az ECB nyilvánosságra hozta az AQR eredmények publikálására szolgáló táblarendszert. Az AQR és a stressz teszt eredményeinek összekapcsolására (join-up) vonatkozó módszertant augusztus első felében teszik közzé.

A tőkehiányos bankoknak két héten belül tőketervet kell készíteniük helyzetük rendezésére.

¹⁹ European Systemic Risk Board: Európai Rendszerkockázati Testület

²⁰ Bank Recovery and Resolution Directive: Bank Helyreállítási és Szanálási Direktíva

II.1.4 Az SSM felügyeleti díjra vonatkozó szabályozás tervezet

A felügyeleti díjra vonatkozó szabályozás tervezet meghatározza, hogy az ECB hogyan fedezze a felügyelettel kapcsolatos kiadásait.

A 2015 évi felügyeleti kiadásokat 260 millió euróra becslik. Az ECB közvetlen felügyelete alatt álló bankok fizetési kötelezettsége 150 ezer eurótól 15 millió euróig terjed. A legtöbb bank 0,7-2 millió euró közötti éves felügyeleti díjat fizet, míg a legnagyobbak 15 millió eurót, a legkisebbek pedig 2000 eurót. (A közvetetten felügyelt bankok 2.000 és 200.000 euró közötti felügyeleti díjat fizetnek.

A rendelet meghatározza

- a felügyeleti díj teljes összegének a megállapításának,
- az egyes bankok és csoportok által fizetendő díj számításának,
- valamint az éves felügyeleti díj beszedésének

a módját.

(Az ECB által kezdeményezett konzultáció július 11-ig tartott, a nyilvános meghallgatás június 24-én volt.)

Az Európai Bankföderáció közleményben tett hitet az SSM mellett. A közlemény hangsúlyozza, hogy a felügyeleti díjaknak igazságosnak és méltányosnak kell lenniük, el kell kerülni a felügyeleti díjak megkettőződését és a felügyeleti kiadásoknak transzparensnek kell lenniük.

II.2 Egységes Szanálási Mechanizmussal (SRM²¹) és a bank helyreállítási és szanálási direktívával (BRRD) kapcsolatos fejlemények

II.2.1 Az SRM/BRRD-vel kapcsolatos további lépések

Az SRM/BRRD/DGSD²² csomag áprilisi parlamenti elfogadását követően az Európai Bizottságnak és az Európai Bankhatóságnak számos részletszabályt kell elfogadnia felhatalmazáson alapuló törvények, illetve technikai sztenderdek formájában. Így a Bizottságnak 2014 szeptemberéig a BRRD szerint felhatalmazáson alapuló törvényre kell javaslatot tennie:

- a kritikus funkciók és az alaptevékenységek ismérveinek a meghatározásáról;
- bizonyos instrumentumok bail-in-ből való kizárhatóságáról;
- azokról a szerződéstípusokról, amelyek bizonyos feltételek mellett lehetőséget adnak részleges átutalásra;
- a kockázat alapú díjfizetés módszertanáról;
- a befizetett és ellenőrzött kötelezettségek regisztrálásáról, könyveléséről és jelentéséről; -- valamint azokról a körülményekről és feltételekről, amelyek fennállása esetén az intézmény által fizetett díj különbözhet (az általánostól).

Az SRM szerint törvényt kell alkotni a helyreállítás és a hozzáférési jogok utáni kamatszámítás módszeréről; az SRM költségvetéséhez való hozzájárulásról; a hozzájárulások ütemezéséről és kiterjesztéséről; azokról a különleges körülményekről, amelyek felmentést adhatnak az ex-post befizetés alól; valamint az Alap adminisztrációjának a részletes szabályairól és a befektetési stratégia általános alapelveiről és ismérveiről.

2018 decemberéig és azt követően minden 3 évben a Bizottságnak jelentést kell közzétennie a Rendelet alkalmazásáról, különös tekintettel a belső piac gördülékeny működését érintő potenciális hatásokról.

²¹ Single Resolution Mechanism

²² Deposit Guarantee Scheme Directive

Az EBA már megkezdte a bankszanálási direktíva implementálásából, illetve a betétbiztosítási direktíva (DGSD) felülvizsgálatából ráháruló feladatok teljesítését. 2014-ben az EBA a korai beavatkozást, a szanálási küszöböket, a helyreállítási terveket, az értékelést, a DGSD-t és a bail-in-t szabályozó sztenderdekre és útmutatókra koncentrált.

Az Európai Bizottság egy munkacsoportot (task force) hozott létre az Egységes Szanálási Testület (SRB²³) elnökének, alelnökének és 4 állandó tagjának a kiválasztására. Megkezdik a stáb felépítését, 2015 első negyedév végéig 30-40 főt szeretnének alkalmazni, míg a végleges létszámot 250-300 főre tervezik.

II.2.2 Kormányközi egyezmény (IGA²⁴) az Egységes Szanálási Alapról (SRF²⁵)

Május 21-én 26 tagállam aláírta az egységes szanálási alapra vonatkozó kormányközi egyezményt. Az aláírással a tagállamok kötelezettséget vállaltak arra, hogy szanálási alapjaikból erőforrásokat adnak át az Egységes Szanálási Alapba, illetve, hogy szanálási alapjaikat fokozatosan egy közös alapban egységesítik. Mindez az Egységes Szanálási Mechanizmus fontos lépését jelenti és alapvető a bankunió megvalósításához. Az IGA az SRM egyik alkotó eleme és az SRM rendelet bizonyos elemei alkalmazásának az előfeltétele. Az aláíró országoknak 2016. január 1-ig kell ratifikálni a megállapodást.

II.2.3 A szanálási alaphoz való hozzájárulásról, illetve az Egységes Szanálási Testület (SRB) adminisztratív kiadásairól szóló szabályozás tervezet

A Bizottság felhatalmazáson alapuló törvényt készít a szanálási alapokhoz való hozzájárulásról, illetve végrehajtási rendeletet az Egységes Szanálási Alaphoz való hozzájárulásról. Mind a két szabályozást szeptemberben akarják elfogadni.

Az Alapokhoz való hozzájárulás módjáról és mértékéről szóló szabályozást a tagállamok képviselőiből alakított munkacsoport készítette elő az alábbi alapelvek szem előtt tartásával:

- Az SRF-et kezdettől fogva a résztvevő tagországok közös célkitűzése alapján hozzák létre.
- A kockázat alapú hozzájárulást több kockázati tényező alapján kell meghatározni, de úgy hogy a formula átlátható, a számítás egyszerű maradjon.
- A kockázatarányos díjnak igazodnia kell az intézmény bukási (Alapra utaltsági) valószínűségéhez.
- Az univerzalitás elvét kell alkalmazni, azaz valamennyi intézménynek hozzá kell járulnia az Alaphoz. (Azaz a kockázat alapú kiigazítás nem lehet olyan mértékű, hogy nullára csökkentse a hozzájárulást, illetve egyetlen intézmény sem mentesíthető a befizetés alól.)
- A díjban a méretarányos résznek kell kitennie a nagyobb hányadot.
- A kockázatokat folyamatosan mérni kell.

A konkrét szabályok kidolgozásához a Bizottság adatokat kért a tagországoktól 2014 június 1-i határidővel.

Az EBF az alábbi szempontokat hangsúlyozta a szanálási alaphoz való hozzájárulás kapcsán:

²³ Single Resolution Board

²⁴ Intergovernmental Agreement

²⁵ Single Resolution Fund

- A döntéseket helyesen összeállított és friss (up to date) adatokra kell alapozni, a felhasznált adatoknak és indikátoroknak harmonizálnak és összehasonlíthatónak kell lenniük
- a rendszernek az univerzalitás (kivétel mentesség) elvén kell működni, azaz valamennyi intézménynek fizetnie kell
- a méretarányos és a kockázatalapú díjrészek közötti arányt jól kiegyensúlyozott módon kell meghatározni, ez csak később lehetséges a hatásvizsgálatok és a végleges kockázati indikátorok ismeretében.

A tagállami szakértők tárgyalásain az alábbi kompromisszumos keretek körvonalazódnak:

- Az arányosság elvének az alkalmazása. A kis bankok - 6 méretkategóriában - egy összegű általános díjat fizetnek. (A kis bank BRRD díjalapja (összes kötelezettség-saját tőke-biztosított betétek) nem lehet nagyobb 300 millió eurónál, összes eszköze pedig 1 milliárd eurónál.) A javaslat szerint az 50 millió eurónál nem nagyobb BRRD díjalapú intézmény 2500 euró díjat fizet, míg a 250-300 milliós BRRD díjsávba eső 60.000 eurót. Kivételképpen a különösen kockázatos üzleti modellű kisbanknak is elő lehet írni a kockázat arányos díjfizetést.
Az egyéb intézmények (pl. kis befektetési vállalkozások, pénzüpi infrastruktúrák, a MREL alól kivont intézmények, EU fióktelepek) esetében még vizsgálják az arányosság elve alkalmazásának a lehetőségét.
- A díjszámítás alapjának a meghatározásakor egyedi alapú (szóló) közelítést kell alkalmazni. A csoporton belüli kötelezettségeket nem kell figyelembe venni a számításnál.
- A BRRD díjalapot multiplikatív kockázati tényezővel korrigálják. A formálódó javaslat szerint a kockázati tényező 0,8-1,5 között lehet.
- A kockázatoság meghatározásánál a kockázati kitettséget 50%-os, a finanszírozási források stabilitását vagy változékonyságát 20%-os, az intézmény fontosságát a rendszer stabilitása szempontjából 10%-os, míg egyéb kockázati tényezőket 20%-os súllyal vehetik figyelembe.

II.2.4 Az ESM közvetlen tőkejuttatási eszköze

2014. június 14-én a 18 euró zóna tagállam előzetes megegyezésre jutott az Európai Stabilitási Mechanizmus közvetlen tőkejuttatási eszközéről (DRI²⁶). A DRI akkor lép életbe, ha a tagállamok sikeresen befejezték a kapcsolódó eljárásokat és az ESM igazgatótanácsa (azaz az euró zóna pénzügyminiszterei) egyhangú döntést hoznak az új eszközről. A DRI-t azok a rendszerszempontból jelentős, vagy a pénzügyi stabilitásra veszélyt jelentő bankok vehetik igénybe, amelyek magánforrásokból, vagy a bail-in segítségével nem képesek tőkehelyzetük hatékony rendezésére. A DRI juttatás feltétele a közvetlen ECB felügyelet (a folyamodó banknak közvetlen ECB felügyelet alá kell kerülnie). A tőkejuttatással az ESM átmenetileg a folyamodó bank részvényesévé válik, de részvényeit az ESM igazgatótanácsa döntésére később értékesíti. Az ESM 60 milliárd euró forrással rendelkezik a direkt feltőkésítéshez. (Az ESM hitelezési kapacitása 500 milliárd euró, ebből eddig 41,3 milliárd eurót használt fel a Spanyolországnak nyújtott hitelekre. Ciprus esetében 9 milliárd euró hitelnyújtási kötelezettséget vállalt, amiből 4,7 milliárd eurót használtak fel.) (Összehasonlításképpen: az SRF-et 8 év alatt 55 milliárd euróval kívánják feltölteni.)

²⁶ European Stability Mechanism direct recapitalisation instrument

A tagországok a bankok esetleges feltőkésítését csak uniós engedéllyel végezhetik, az állami segítségnyújtásra vonatkozó szabályok szerint. A tagállamok a bankmentésre kölcsönt vehetnek fel az ESM-től.

II.3 ECB adatszolgáltatás - AnaCredit projekt

Az ECB - nem kis részben felügyeleti funkciójához kapcsolódóan - prioritásként kezeli és felgyorsítja a központi hitelregiszter létrehozására irányuló törekvéseit. 2016. december végéig kívánja létrehozni azt az analitikus hitel-adatbázist²⁷, amelyet egyrészt a tagállamok egy részében működő központi hitelnyilvántartó rendszerekből, másrészt a bankok konkrét hitelekre vonatkozó közvetlen jelentései alapján tölténének fel a szükséges adatokkal. Az ECB számos olyan információt is bekérne és tárolna, amelyek jelenleg nem szerepelnek a bankok információs rendszereiben. Az adatbázis használhatóságának feltétele az adatgyűjtés minimálisan szükséges harmonizációja, ami a projekt elsődleges prioritása.

Az EBF levélben fejtette ki a projekttel kapcsolatos álláspontját hangsúlyozva:

- a folyamatos konzultáció szükségességét,
- a kockázat alapú közelítés elsődlegességét,
- a projektből származó banki költségeket és terheket, a költség/haszon-elemzés indokoltságát,
- annak fontosságát, hogy a bankok minél előbb jelentési táblaszinten ismerhessék meg a teljesítendő adatszolgáltatást,
- az adatvédelmi, adatkezelési nehézségeket,
- valamint az arányosság elvének alkalmazását.

II.4 További EU fejlemények

Az Európai Bizottság májusban elfogadta a felügyeleti jelentési kötelezettségekre vonatkozó, régóta várt végrehajtási technikai szttenderdet. A tőkére, a nagy kockázatokra, az áttételi rátára, illetve a likviditási mutatókra vonatkozó jelentési kötelezettségeket az intézményeknek első alkalommal 2014. március 31-re vonatkozóan - az eredeti április/május végi határidők helyett - június végéig kellett teljesíteniük.

A Bizottság június végén több az Európai Bankhatóság által kidolgozott technikai szttenderdet is elfogadott. Így rendeletet alkotott - egyebek mellett - az illetékes hatóságok (felügyelet) által nyilvánosságra hozandó információkról, illetve a javadalmazás során kockázatvállalónak minősülő személyekről.

Az Európai Rendszerkockázati Testület a tőkemegfelelési szabályozást érintő fontos ajánlást tett közzé az anticiklikus puffer ráták meghatározására. A Testület Tudományos Tanácsadó Bizottsága júniusban jelentést adott ki „Európa túlbankosodott?” címmel. Ezen kívül az ESRB értékelte a nemzeti hatóságokra ruházott makro-prudenciális mandátumok alkalmazását.

III. Európai Bankhatóság

III.1 Az EBA 2014. évi munkaterve

²⁷ Analytical Credit Dataset (AnaCredit)

Az EBA tevékenysége a rendeletben ráruházott mandátumnak megfelelően 2014-ben is három fő területre összpontosul: a szabályozásra, az európai bankszektor figyelemmel kísérésére/felvigyázására (oversight) és a fogyasztóvédelemre.

Az EBA kiemelt szerepet játszik az egységes európai szabálykönyv kidolgozásában, amely alapvető az azonos versenyfeltételek és az egységes belső pénzügyi piac kialakításához. A szabályozási feladatok döntően a CRR/CRD4-ből, illetve a BRRD-ből adódnak, s az idén különös hangsúly lesz a hitel illetve a piaci kockázatokhoz, a likviditáshoz, az áttételi rátához, valamint a helyreállításhoz és szanáláshoz kapcsolódó részletszabályok megalkotásán. A szabályozást érintően - a Bizottságtól érkező technikai tanácsadási felkérések alapján - az EBA kiegészítette 2014 évi munkatervét.

Felvigyázói szerepkörében az EBA az európai bankszektor kockázatainak a felismerésére, elemzésére és kezelésére koncentrál. Figyelemmel kíséri a tőkemegfelelést, a tőketerveket, azzal a céllal, hogy elősegítse az új szttenderdek követelményeinek mielőbbi elérését.

A fogyasztó védelem területén az EBA a jelzáloghitel irányelvben, a fizetési számla irányelvben és a pénzforgalmi irányelvben rátestált feladatokon dolgozik.

III.2 Az európai bankszektor kockázati értékelése

Az EBA júniusban ötödször tette közzé félévenként készített jelentését az EU bankszektor kockázatairól. A jelentés szerint 2014 első felében a bankszektor piaci környezete folyamatosan javult, mind a részvénytőke, mind a hitelek tekintetében. A bankok az év második felében esedékes stressz tesztre készülve folytatták a tőkebevonást, ami lehetővé tette, hogy tőkemegfelelésük veszélyeztetése nélkül tisztítsák mérlegeiket és képezzenek céltartalékokat. Az eszközminőség javítás az áttételi ráta csökkentésével (deleveraging) párosult, az összesített mérlegfőösszeg 2011 óta 3,4 billió euróval csökkent. Ugyanakkor a bankok egy részének a portfóliója tovább romlott, ami indokoltá teszi a szigorú eszközértékelést. A köz- és a magánszektor súlyos eladósodottsága és a vállalati és háztartási szektor átstrukturálása komoly kihívást jelent a bankszektor szükséges tőkéjének a fenntartására, így a mérleg tisztítás és a szerkezet átalakítás középtávon is prioritás marad.

Továbbra is sok tényező hat a bankok jövedelmezősége és profitabilitása ellen, s az esetleges veszteségesség komoly aggodalmakat okoz. 2013 decemberében a mérlegfőösszeg 39%-át képviselő bankok ROE-ja volt alacsonyabb 4%-nál.

A 2013 év végi adatok szerint²⁸ a hibrid eszközöket nem tartalmazó T1 tőkemegfelelési mutató 11,6% volt. A mérleg tisztítás és a jogi változások hatására 1,1%-kal (13,9 milliárd euróval) a szektor ösztőkéje is csökkent, de ezt jóval felülírta a kockázattal súlyozott eszközök 215,4 milliárd eurós (-2,2%-os) csökkenése. A nem fizető, 90 napon túl lejárt eszközök arány 0,2 százalékponttal, 6,8%-ra nőtt. 2013-ban a profit 58%-kal csökkent az előző évihez képest.

III.3 Konzultáció a közös felügyeleti eljárási és módszertani keretokról

Július elején az EBA konzultációt kezdett a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamat (SREP²⁹) közös eljárásaira és módszertanára vonatkozó útmutatóról. Az útmutatót az EU valamennyi felügyeleti hatósága alkalmazza majd (az ECB-t is beleértve), így az meghatározó az egységes piac konzisztens felügyeleti kultúrájának a kialakításához. Az útmutató négy fő területet érint: (i) az üzleti modell elemzését, (ii) a belső vállalatirányítás értékelését, (iii) a kockázatok tőkéhez és tőkemegfeleléshez viszonyított értékelését, és (iv) a kockázatok

²⁸ Forrás: EBA Risk Dashboard Q1 2014

²⁹ supervisory review and evaluation process

likviditáshoz és likviditási követelményekhez viszonyított értékelését. Az értékelést egy közös mérőszámban összegezik (scoring) és ennek alapján konzisztens módon határozzák meg a tőkére és a likviditásra vonatkozó pótlólagos felügyeleti követelményeket.

Az útmutató elismeri az arányosság elvét, valamint a felügyeleti megítélés fontosságát, ezáltal rugalmas, de bekorlátozott kereteket ad valamennyi EU felügyeletnek.

Az útmutatóval kapcsolatban az EBA október 7-ig várja a véleményeket. A nyilvános konzultáció során kapott vélemények figyelembe vételével átdolgozott útmutatót 2016 január 1-től kell alkalmazni, de bizonyos tőkére és likviditásra vonatkozó mennyiségi szabályok esetében az útmutató figyelemmel van a hosszabb bevezetési határidőkre.

III.4 A rendszerszempontról jelentős globális intézményeket G-SIIs³⁰ érintő szabályozási csomag

A nagy intézményekre vonatkozó, június elején publikált EBA csomag a G-SIIs beazonosítására vonatkozó szabályozási technikai sztenderdet, a G-SIIs közzétételi követelményeire vonatkozó végrehajtási technikai sztenderdet, valamint a nagy intézmények közzétételi követelményeire vonatkozó útmutatót tartalmazza. A szabályozási csomag az egységes európai szabálykönyv részét képezi és összhangban van a Pénzügyi Stabilitási Tanács és a BCBS vonatkozó dokumentumaival.

Az EBF inkonzisztenciát fedezett fel a a G-SIIs közzétételi követelményeire vonatkozó végrehajtási technikai sztenderdben, ezért levelet írt az EBA-nak. A levél annak tisztázását kéri, hogy a nyilvánosságra hozatali kötelezettségeket először 2014 július 31-ig, vagy csak 2015-től kell teljesíteni, illetve, hogy a teljes adattartalmat, vagy csak a 12 indikátort kell közzétenni.

III.5 Az Európai Felügyeleti Hatóságok (ESAs³¹) közös fogyasztóvédelmi napja

Az Európai Felügyeleti Hatóságok június 4-én Londonban második alkalommal rendezték meg közös fogyasztóvédelmi napjukat, több mint 300 fő – fogyasztói képviselők, kutatók, jogi és pénzügyi tanácsadók, nemzeti felügyelet, szakértők és a pénzügyi szolgáltatási szektor képviselői – részvételével. A tanácskozáson kiemelték az ESAs által készített közös panaszkezelési útmutató tervezetét, amely egységesen szabályozza a banki, a befektetési és a biztosítási szolgáltatók panaszkezelési eljárásait.

III.6 További fontosabb dokumentumok

- A felügyeleti kollégiumok intézkedési terve
- A 2014 évi stressz teszt közös módszertana és scenáriói
- Konzultáció a részvény kitétségek IRB alatti kezelésére vonatkozó RTS³²-ről
- Vélemény a makroprudenciális és rendszerkockázatok kezelését célzó intézkedésekről
- Konzultáció a belső módszerrel történő tőkekövetelmény számítás felügyeleti benchmarkjára vonatkozó technikai sztenderdekről
- A közönséges részvénytőkébe beszámítható tőkeelemek listája
- Végző végrehajtási technikai sztenderd tervezet az áttételi rátára vonatkozó közzétételi követelményekről

³⁰ Global Systemically Important Institutions

³¹ European Supervisory Authorities

³² Regulatory Technical Standard: szabályozási technikai sztenderd

- Az interaktív egységes szabálykönyv bevezetése
- Likviditás jelentési táblázatok
- Jelentés a jelzáloghitel RWA-k összehasonlíthatóságáról
- Konzultáció a működési kockázat fejlett mérési módszereire vonatkozó értékelési módszertanok RTS-éről
- Jelentés az európai javadalmazási gyakorlatok benchmarkjáról
- Konzultáció az EU bankszektor nyilvánosságra hozatali követelményeire vonatkozó útmutatóról
- Az ITS validálási szabályok felülvizsgált listája
- Konzultáció az IRB módszer tartós és időleges használatára vonatkozó RTS-ről
- Konzultáció az anticiklikus pufferre vonatkozó RTS-ről
- Útmutató a nem tehermentes és a tehermentes eszközök nyilvánosságra hozatalához
- A hitelintézetek finanszírozási tervének harmonizált definíciói és táblázatai

IV. Európai Bankföderáció

Az Európai Bankföderáció, illetve az EBF Bankfelügyeleti Bizottsága a második negyedévben is nagyon aktívan dolgozott a globális és az európai szabályozás befolyásolásán. Tevékenysége középpontjában a bankunióval (egységes felügyeleti, illetve szanálási mechanizmus), a CRR/CRD4 részletszabályaival, valamint a bankszektor szektor szerkezeti reformjával kapcsolatos fejlemények álltak. Így az EBF részletes véleményt küldött az SSM keretrendelethez, a felügyeleti díjakra vonatkozó javaslatához, a szanálási alapokba fizetendő díj meghatározásához és kifejtette szempontjait az átfogó eszközértékeléssel kapcsolatban. Részletesen véleményezte az EBA technikai szttenderd és útmutató tervezeteit, különösen nagy figyelmet fordítva az áttételi rátára és a likviditásra vonatkozó szabályokra.

Az európai szabályozási reformfolyamat utolsó hátralévő fontos lépése a bankszektor szerkezeti átalakítása, így az EBF kiemelt hangsúlyt helyezett az előttünk álló törvényalkotási folyamatban képviselendő stratégiájának a kialakítására.

Az FSB és a BCBS szabályozási javaslataival kapcsolatos álláspontját jellemzően az IBFed³³ tagjaként, esetenként más érdekvédelmi és szakmai szervezetekkel közösen fogalmazta meg.

Az elmúlt negyedévben az EBF sajtóközleményben fejezte ki az EU bankok elkötelezettségét a gazdaság finanszírozása és a növekedés serkentése iránt, hitet tett a bankunió mellett, míg a pénzügyi tranzakciós illetéket és a strukturális reformot ellenezte. Ugyancsak sajtóközleményt tett közzé

- a pénzügyi szabályozási reform átfogó hatásvizsgálatának a szükségessége,
- az egységes szanálási alap finanszírozását és közössé tétele ,
- az európai gazdaság megerősítése és
- az SSM felügyeleti díjak témakörében.

³³ International Banking Federation: Nemzetközi Bankföderáció, tagjai az USA Bankszövetség, az Ausztrál Bankszövetség, a Kanadai Bankszövetség, a Kínai Bankszövetség, az Európai Bankföderáció, az Indiai Bankszövetség, a Japán Bankszövetség, a Koreai Bankföderáció, az Orosz Bankszövetség és a Dél-Afrikai Bankszövetség